

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist.
exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo -
Cod. Ettenheim-Münster 359**

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

In librum 2da physicorum

[urn:nbn:de:bsz:31-132384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-132384)

est illas semper orbis auctibus perfectiores esse in forma
 fructuosa; Quibus auctibus futuris quod sunt perfectio
 ra quatuor se: se in simpliciter formam & in suo genere
 perfecta & completa sunt. In extremis unius orbis
 quasi titulis honorata est in perfectio forma: De n. spec
 2io autem quod erat esse ut quod dicitur non quod sit tota
 rei perfectio sed quod sit per se perfectior quod dicitur. De Erlede
 Xon. Perfectio habita seu ut alij vocabulo non per
 fedehabia De quoque exemplar, terminus, forma
 eter, finis, lux. Item apud Platone uera existens
 simulachrum diuinae uiae participata similitudine di
 uina quam proles. Aristes in phys. cult. uocat illam
 diuinam quam bonum & appetibile et quod loge formae. Leg. Prof. Coimbra &
 peruenit. loci in libro citato de peruenit lib. 6. et de comite.
 710 est.

Varia forma uia

In Librum 2to physi
 Cocum

Uir sit scilicet feter in 2do libro non quent inter
 auctores optimi comite: feter institutum explorat
 utly propositum illi esse xio et maam & forma tm
 ut censuit. Philopon negat et sine efficiente du
 tapat ut existimant Siaphicis sicut maam &

Quodam die fetera
 sit feter.

forma quatenus nata sit; tu' uni accipim' t' ob
4 caarum q'ntib' p'partare; q'ppe cum in b'nd
ta libri h'ic explicat' g'num'le. Idem u'or uide
Tol. cu' dicit h'ntem explicat' in 1° libro g'na
tionib' & g'ntationib' rerum natur' p'ncip'is in
hoc 2do agere et p'ncip'is uolunt' q' p'sequit'
res natur' sunt postea in 3° de ipso motu d'f'it,
De d'f'itione u'it' tol'it: D'f'itione libri u'ide apud Tol: Quod u' u'
re natur' p'p'ty et causis d'f'inet in p'p'riis u'or
inb' d'clarant. Ea u' occasione tractat h'nter
quoz et causis p' u'ens nempe et casu & fortuna
Qua' d'f'it u'or p'ncip'is
q'nd' & d' monstris explicari solit' q' monstra s'nt
q'dam quasi causam' p'cta. p'ncip'is circa p'ncip'is
h'ic 2do libri multa q'ntiones i' p'p'ter explicat'
nos ea q' p'p'tionib' sunt moueti duab' q'ntionib'
comprehend' quaru' p'or nat' & da nat' emulan
artem explicabit

De Natura

Quartio p'a

Hic u'ulgo tm' p' ip'is quoz p'p'ter nat' u'or
u'aria s'nt ut indicant l' Dezerig l' 7. et Tol'oz
in 2do p'p't' q' fundam'nto 1° & 2° de p'ncip'is

dicantur combr: eode modo lib. quart: Nos pitate
 teorū uolūptis abarentes uolūptis nāc uocē pro
 quōmōdō pūcipio mīxerō p se moty uingūg rēia
 turabit. Hāc nāc dāu adeo manifestū est ut
 Actes cap. uolūptū eē asserat sīqs nāc, tūon
 fēaro uelut: Etomā pūcipio dēuō pūcipio nēgt
 ā postēriori pū qdēn fieri tū id nōn dōt cōm
 nāc eē ut ex ipis terminib notūm sūt. Nāc
 q dditatōn hīs uerbis expliat Actes et textu 3:

Nāc ē pūcipiū moty dē getis eig in quo p pte Deficiat.
 & nō p actū nēgt. De dīfinitō postmodum defi
 nitiōnē ex cōi pōtōm sētia sic dēlaratūg.

Pūcipiū & actū pro eodem hīc accipiunt sēg ac supra pūcipiū dē cōi sic
 lib. 1. et dē sēgiant pūcipiū tam actiūū quam pōtōm
 pūcipiū rēi nāc mīxerō ut sēg sūt. Nāc pūcipiū sūm hīc tū p
 ē pūcipiū mīxerō ut pūcipiū tū ut actiūū
 ut hīc pōtōm pūcipiū.

& pūcipiū sūm; Intē dē nō dīfīnīgūg actiūū
 & pūcipiū pūcipiū: Ut in aqua calēfit acti
 uū pūcipiū est in igne pūcipiū in aqua: Et
 cum celi nouerit pūcipiū ē in celo actiūū in
 Angēlo: Aliq̄ sūm sūm ut in animalib; q̄ dē
 hīc q̄ tam actiūū quā pūcipiū pūcipiū sūt
 mīxerō & q̄ dē ad omē notū localem sūt.

Handwritten marginal notes on the left edge of the page, partially obscured and difficult to read.

Explicant verba Moyses
quiescit.

augmetationis & alterationis. Sed in
motu & quiete quidam accipiunt sane
cuius dissimilitudo ut sensus sit. Nam esse
apud motu tam ut quietis tam ut utrumque
idem sentire videtur quod aiant nam esse principium
motu & quietis principium non videtur. perens
eo certet nam esse principium motu & quietis in
nam sit principium motu & quietis per omne motu
& quietis nam sit a nam. Quae utique. nam. nam
mouent ut quod sunt id a nam sunt sunt amiam
2 lib d sua textu 24. De id quo minus
reg mouemur localiter & utrumque non quod omne
na sit caa boni omnium per omne vita sensus
localiter de utrumque sit ab aliqua amiam.

Explicant verba Egin
quo e.

in d finitioe. Egin in quo nescit per se & per
sensus est hic nam esse principium motu & quietis
ca ut existens in qua nam illa seu illud
apud nescit per se immediate essentialiter de eo modo
quo nescit solet per se per se modo dicendi per se
de quo in lib. posteriorum. Nam nam & forma
per se nam ad essentialiter rei nam per se
physice componit. Excludunt a finitioe

Quae excludunt ab
essentia per se

p[er] h[ab]it[us] q[ui] o[mn]ia p[ri]ncipia extrinseca motu[m] qualitate[m]
 o[mn]es i[n] se efficien[tes], externa & instrumentales in
 re non co[m]m[un]iter: Hinc igitur v[er]g[il]i n[on] d[icitur] h[ab]ere na-
 turam q[ue] efficiat motu[m] caloris in aqua s[ed] p[er] se
 sua in sursum moveat & sic de calore. 2do
 excludunt[ur] o[mn]es proprietates p[ot]estatis & virtutes
 q[ue] licet rei natura p[er] se n[on] possint in 2do modo
 dicendi p[er] se n[on] t[ame]n in 1o & sic s[unt] t[er]tia & d[icitur] de
 instrumentalibus agendi p[ri]ncipia. Iisdem voca-
 bulis (p[ri]mo & p[er] se) excludunt[ur] et ^{acc.} habitus
 q[ui] s[unt] & artes: Nam licet modicus v[er]g[il]i p[er] se scripsit
 sanare possit p[ri]ncipiu[m] in illo sanationis n[on]
 n[on] est illi 1o & p[er] se s[ed] t[ame]n auxiliat[ur]: accidit
 r[ati]o corp[or]i natura ut sit medicus.
 Definitio q[ue] attinet dicendu[m] in Arte Quas
 tantummodo e[st] natura n[on] s[ed] & forma ita n[on] 2do cap[itulo] dicitur in p[ri]ncipio Naturae.
 ut: Cum igitur duplex natura sit altera forma altera
 natura &c: patet et vide q[uod] natura d[icitur] p[ro]ter formas
 & natura nulli rei alij quoniam. Dicitur e[ss]e co[m]posita
 tum e[ss]e natura respondet 1o sermone sic e[st] natura
 simpliciter ut patet. 2do respondet composita[m] in p[ri]ncipio
 natura diu e[st] n[on] p[ot]est naturalis seu h[ab]ere naturam
 p[er] se s[ed] p[er] se cap[itulo] 1o. Definitio porro in dicto d[icitur] p[ro]ter

Nāā ēī nī gūre ad nāā nec ē māā nec forma s; nāā nī gūre sēn nāā
ē forma qđ dīfīntum.

Prōbat

ut ē qđ cōe ad māā & formā qđ tū s; gūre nec
ē dīfīntiōm aliam autōmōdū s; tū gūre qācūq;
nāā dīfīnūt Actōr nī pō cap. quā nī 2do dī
mpt: s; dīmpt nī 2do nāā nī cōi qđ dī s; tū
Minor qā sē dīmpt ē qđ cōe ad sūa mēbra dīm

Obstā.

Derha. Si dicat: Actōr dīfīnūt illā nāā quā
res nāātes et artificialib; dīfīnūt s; dī s; tū
quā sola forma qđ sola forma dīfīnūt qđ dī
Minor qā nāā quōq; sūa sūt res artificialē.

Responsio.

Respondet respondens minor ad probatōr dī mē
terā res artificialē nī ē illam pō primā
s; totum cōpositū. Notabit aut formā magis

Quare forma magis
est nāā quā materia

ē nāā quā māā sicuti et magis est. Vn
qđ nī mpt pō cap. Actōr magis dī unū nī cōi
quā cum ē forma: s; res ē s; forma nī ubi s; cōi
s; nāā tū nī forma qđ dī. Ex quē s; sequit
nāā dī nāā nō univocē s; analogicē tū dī. Nī

Nāā dī nāā analogicē
sicut

desunt tū qđ gūre equē probabile ēē qđ s; pō
pā pīcipū cōe dī essentialis pō de utraq; univocē
ce dī nī viderē. Vn cum qđ dī ē nī quāt qđ māātes
sūt nāā & aliter forma: s; hoc dī dīfīntatē s; pō
sicut ut quāq; s; pōfīan argūt quā cum cōe
mēbra univocē cōe dī gūre cōe s; tū pōtē s;

ita quoq; 2° p^o q^o sentet 2° ty. Sed prior opinio
 & Acti & ueritati e' quementior uide comitibz. Vide comitibz.
 q^o 1° art. 2°. porro delatanda' est q^o noie Moty
 & q^o h^o it^o p^oent Actes: Cum n. ter species aut moty
 sint moty moty localis, moty alterationis & moty aug^{mentati} tertia species motus.
 mentationis in sup et si paulo liberig loquamur ge
 nerao & corruptio dubitab^{at} quom^o u^o motu' n^o a
 fit caa & p^oncipiu' omnium n^o a^o quom^o d^o n^o a^o tm.
 S^oing duby solutione explicata' uide apud colq^o uide col.
 & solum. Animaduertes aut comprehendi hoc loco
 n^o tm' illum motum q^o uenit rebz ut sunt entia
 p^ouata s^o illum et q^o uenit rebz ut s^o p^oter
 S^oing uniuersi: Hinc aqua q^o s^o s^o p^o a^o s^oen,
 dit se de h^o uacuu' moty ille naatis e' aquae
 ut p^o e' S^oing uniuersi licet uolentz sit ut aqua
 e' ens quoddam p^ouatum qua de rem & p^o p^o agi
 solet. Ad quietem q^o attrahet sciendum est
 eam auipi 2° p^o h^o p^o pure p^ouatiue. 1° p^o u^onda
 castratione moty. 2° p^o p^o stabili p^ouatiue s^o n^o p^o h^ote. 2°.
 tra rei naatis ut in suo loco ut sub p^ofectioe sibi
 debita: Hoc 2° do no' auipit quiete in d^o finitioe
 naa & no' e' p^ouatiue s^o ens p^opositiu' & reale p^ofecty
 quam ipse moty cum q^oer sit forma auipita

18. quid sit motus hic com. p^oprehendat.

quid sit Quier

Obiectio.

Solutio.

motus nō in a q̄dam ad formā augurandus. Ex quo
fieri apparet responso ad id q̄ obijci solet: Idem
nō est et principium generationis: q̄ nōc nōa motus
de quibus principium: In primis nō motus & quies
ut sic sumuntur nec proprie nec impropie ac pri
uatiue sunt generata: Deinde quod sit et autem
denik absolute sumpto falsum dicimus illud et
et eo q̄ principium est totum per generationem quom
unū nōa ē ad alterum sicut generat hoc loco. Ma
nifestum q̄ est ex dictis p̄ omnia s̄o conijct
nōa & formam p̄prie ac physice loquendo nōa
ratiō ē de oīs motus ab ea ut nōa t̄ p̄denti
sine — passine t̄m. (incluendo t̄m sub passine
principio nō t̄m nōa s̄ et formam) sine actiue
& passine simul proprie ratiōe diu. De passine
et actiue cuius nōa & forma ē t̄m principium passine
motus s̄dm rationem sententia recte a p̄t̄e est ratiō
diu eiusq̄ motum licet ab extrinseco nempe ab ang
lo profusā ratiōe esse. Si dicat oīs motus na
turalis localis t̄t terminari a quo & ad quem
caeli motus nō t̄t eiusmodi terminor. Respondet
maiorē ēē nōa et motu locali recte qualis est
motus ignis v.g. non et motu circulari qualis est
caeli motus: Quamuis in ipso et modo q̄ liquo
dicitur.

Obiectio

Responsio.

Obiectio. 1a.

plurima forma artificialis est principium motus
& quod est in quo se: quia forma navis vel
est principium se in navis velobit nonobit
forma globi rota &c: per ars quod pulsandi
at baras videat se principia suorum actuum.

Solutio.

Respondens per hoc autem formas artificiales non
quarumcumque non esse principium se motus sed tamen motus
motus. Vt utique accitit quod motus accidit: sic for-
mae navis & globi non sunt causa in absolute no-
ueant navis & globi sed ut facit & utigat
ita non causant haec forma sed potius modificant
motum. De formis tamen artificialibus ut et latibus
animi dicendum est quod non tamen sunt principium mo-

Quomodo Xian distinguat ab
habilitate animi.

Obiectio 2a

di motus sed et motus se: Distinguitur tamen a
natura quia non est habitus illi subiecto sed se
& essentialiter se per autem tamen. De obiecto est
forma artificialis non sit intrinseca rei ut lignorum
quatenus lignum est ens naturale, intrinseca tamen est reus,
artificialis quatenus artificialis est; impossibile autem
est ut aliquid sit artificiosum absque forma artificiali.

Solutio.

Prodeo res hic loquitur et principium intrinsecum ens
se se de non ens tamen per autem autem per autem
finita. Unde maior illa: Omnis forma intrinseca
est se principium motus intelligenda est et formis motus
se.

Seus est huiusmodi se quod unum facit ex per se hanc materiam
& formam quae ut hinc quo parte artificialis forma &
Istem unum non consistit.

Est hoc loco Dubium positum an effectum aliquom Dubium
naturam producat? Respondetur ut neque artem neque Solutio
formam artificiosam sine ulla materia operis in
sua efficiere potest quia ars non aliter concurrens potest
cum arte quam tradendo ei regulas & precepta
operis faciendi: sed huiusmodi regula non sunt nimis
inducendi forma atque naturam in materia.

Quia inter cetera est hoc Discrimine different Discrimine inter res
forma artificialis a naturalibus; quae naturae sunt arti- antiquales hanc, let.
nae & quasi vita indita; artificiosa vero tanquam
stolidae ac emortuae nullam efficiendi vim habent
quippe unum nihil aliud sunt quam compositio ordo &
figura seu modus quodam ac determinatio quantita-
tis. Itaque sicut Quantitas ex natura sua omni
artificialis est ex parte datae a natura velut arte,
ita natura ad sustinenda accidentia: Ita forma per
artem induta nulla ex se ad agendum effica-
citate obtinet. Obiicit. De doli fatuam quae obiectis
fateri potest politiam c. 3. & potest fati c. 3. septu. 14.

Da obiecto aut hinc illuc sponte discurrere. Item Aristoteles in
 lumbera lignea quae Apuleius in libro 10 notum Attica,
 cum ponderibus atque aëre mixta incluso ita librata
 fuisse refert, ut in aëre medio suspensa uolitaris.
 Obiecto hinc.
 Præterea hoc ipsum probatur ut artificis alchimici
 studio cuius profectores uerum aurum à se fieri pōdi
 cant; uerū sit aut nō est huiusmodi opus & sumptus
 fimum abire. Ad priora duo de id gemis dicitur
 quibus responderi statuas istas dicit: nō moueri
 à suis formis nec ab arte sed à natura compositis
 mixta latente artificis machinatio & argento uino
 & id genus alijs quae notum sunt efficiunt sicut
 uidemus in horologijs quae librata certa tunc pondera
 uisq; mouentur. Motus quoque istos aut nō efficit sed
 modificat. Et tamen licet nec ars nec forma
 artis notum aliquo se efficiere quibus facti in
 modum quædam adhibere ut hoc aut illo pacto
 fiat: Sic u. g. saltatio à mouendi potentia natura
 ut efficiatur & experietur ab arte uel ut eleganter
 conuincere ac numerose fiat. Dicitur autem est
 artem in sua efficere nō potest opus natura; quia in alia
 natura artificis præsertim applicando dicitur à natura
 multa natura opera efficiat ut patet in medicina quae
 natura herbarum uirtute agunt corporis sanitatem

Respondet ad
 aliter.

Quomodo
 potest fieri.

reddat & in multis artibus q̄ igni adhibito aliquid eiusmo
 di conijci naturis variis immutat. qua et ioc
 Dæmones diversas formas animalium imperfectum in
 naturis viduunt. Ad Alchimistica q̄ attinet respondeat
 eam impossibile esse ut in sua aurum producat: utrum
 uo in aliena id est applicando natura activa passivis
 adhibendo uttz naturam mixtionem & temperiem, sulphu
 ri & argenteo nino efficere possit quærens sum est.
 Combr: cu Henrico, Cardine, Cynera & M
 zardulano existimat id fieri posse quamvis n̄ nisi
 admodum difficulter suffragari suo 10, q̄ a stat probatur
 solentissima amula istam alijs q̄b̄dam rebus
 operosioribus naq̄ in sua esse asserunt q̄ animal
 cula q̄dam producit ut apes e uentibus bonum
 recentioribus ~~in~~ fine obrutis ut inuentoris
 corpe examinato he. 2do q̄a Angeli p̄spectum
 Ent qua qualitatem temperiem ueri aurigras
 requat, q̄ si oia rite conseruat & temperiunt
 applicent astrum et in fluxu obseruato aurum
 proferent he: si q̄s dicat posse q̄dem id fieri
 s̄ x̄o hominum arte qua de in p̄posito sermo
 e Respondet nihil oio esse q̄ ḡnuat eiusmo
 di actus f̄tiam adeo supra humani ingenij
 capum esse ut a nemine mortali comparari

Respondet Dux
de Alchimistica.

Præaffirmant.

probatur.

Respondet.

obectio.

Responsio.

possit. Neq; uo refert q; eadem ars nunc lateat
 neq; hantery i fornace chimica uerū aurū
 p̄dicit; cū multa uidet hominū solertia &
 industria inueniant sup̄ idib; seculis ignota
 ut ars typographica artificū sepandi aurum
 ab argento succari ex amundib; excoquendi
 & similia. Illud tñ in hac disputacōe sapienter monēt
 Comites: Chimica prout nunc se h̄c de quādā cōsi
 derant: Chimica prout nunc se h̄c de quādā cōsi

Nota tñ eadē dicitur
 dicitur.

ut q̄bat noxiam p̄ntio saḡ iudicanda eē ac p̄uide
 requir̄ experienda tunc ac fuerat minus p̄fecta
 autum̄ p̄ legitimo & ratiōe diuerdat tunc ac uer
 macula promittendo lura dūpiat, quo rōte
 eiq; professores in rebus: Haud salub̄ bñ audiuit.

Quaestio
 Utinam forma artificialis
 distinguitur a p̄fecta
 rebus.

Ad 2m q; attinet Utinam si: artificialis forma
 distinguitur a subiecto de quantitate uaria sunt
 sententiae. Reales q; futant quantitatē a sub
 iecto realit̄ nō distingui p̄sequens dicit et figu
 ra artificialit̄ realit̄ a subiecto nō fieri. Et

Hac opinio i falsa.

opinio hac falsa & improbabilis eē ut suo loco di
 cetur. Nam ut quantitas a subiecto ita & figu
 ra ab eodem realit̄ distinguitur; tamen restat

Quaestio
 Utinam figura a quantitate
 realit̄ distinguitur.

q̄stio nunc ar̄bit̄ illa figura realit̄ a quantitate
 distinguitur. Respondet utiq; ex q; b; eē solḡ p̄f̄

Soti sententia.

qz n' realit' s'z e' t'm & formalit' distingui contra
in' sentit' Burlog & alij q' uolunt forma' s'c'i t' Burlog g' hanc sentit'
gura (& eodem - n' - u'f'ur' g'at' e'calit' a' quan
titate distingui. Vnag' sentia e' probatib'.

cu' n'it'ia firmis o'is ac nec'is' r'ois' g'firmari
p'ossit: Cum - n' - s'ot'g' ita r'at'ionat' Si fi' s'ot'g' probat' s'c'i t' h'ic
gura distinguit' r'eatit' a' g'uatit'ate d' s'c'i t' p'rim' arg'm.
Ito statua u'g' s'equit' d'eu' s'epare s'c'i t' illi
figura' a' g'uatit'ate & s'c'i t' manete statua.

Negat' s'c'i t' implicat - n' - ut statua sit sta
tua in certa figura. Sed n'gt' figura d' 2da arg'm.
g'uatit'at' s'z e'alia r'eatit' d'istincta iuxta
g'haria' s'c'i t' h'ic: s'z s'epari s'c'i t' a' d'eo. p'roco
n' t'm a' d'eo s'z e' ab alijs ag'entib' s'z hoc
no' ut n' maneat statua sicut albedo s'epari
p' a' muro s'z ita ut n' g' n' maneat alby.

Et sic arg'tur illa figura a' g'uatit'ate
d'istincta ut e' d'ivisibilis ut n' d'ivisibilis
respondet e' d'ivisibilem, s'z n'gt' figura illa
n' e' un' q'd numero: Respondet ita e' q'd un' solutis
numero sicut s'c'i t' in quo existit quid' n'
s'c'i t' e' una numero albedo, una s'c'i t' sub
celo q' t'm ad s'c'i t' d'ivisibilem ipsa d'is
uidetur. Atq' sic arg'tur q' 2da sentia
arg'tat'

Sot'g' probat' s'c'i t' h'ic

p'rim' arg'm.

Respondet.

2da arg'm.

Respondet

Probat' 2da s'c'i t'

Respondet

Arg'm alid.

Contraria sentia sic
arg'tat'

contra p[ro]p[ri]as res aliqd producit in se habet uera
 cum r[ati]o[ne] f[aci]t: q[uo]d producit noua formam.
 Responde[n]s. Quidam concedendo totum argum[entum] s[ed] nondum e[st] proba-
 tu[m] forma[m] illa[m] realit[er] a quantitate distingui
 2. Marg[ar]it[us]. 2do s[ed] sp[irit]ualis forma foris in qualitate quanti-
 tatis in quantitate q[uo]d distinguitur realit[er] s[ed] ne-
 gati[ue] co[n]tra q[uo]d eadem res sunt diuersas
 Respon[si]o. q[uo]d ^{pro[ter]} formales in diuersis p[re]dicamentis
 uarij s[ed] ut patet ex hoc: Sufficit. n. hoc ut
 in r[ati]o[n]abilib[us] et se mutuo negari possint
 quib[us] hic accipit: Venit e[st] n. Tre figura
 in est quantitas uer[um] fortit[er] & r[ati]o.
 Ezechij sententia. Ezechij 2do p[ar]t[is] q[ui] in uentura forma uti ar-
 uerire: multu[m] n. ostendit q[uo]d autem nulla r[ati]o uen-
 turu[m] noua[m] produci p[otes]t p[er] sola[m] s[ep]aratione[m] p[er] hinc
 item p[er] sola[m] q[ui]ntione[m] ut ablatione[m] n[on] fit
 eos noua s[ed] ac s[ed] s[ed] in s[ep]at[ur] s[ed] ut uen-
 ex dim[en]sione uere facit imaginem et q[ui]ntione[m]
 panni dei: facit uentem q[uo]d non producit noua
 rei. 2do p[er] modum localem s[ed] b[er]u[m] u[er]o
 curu[m] ut circularit[er]: s[ed] p[er] modu[m] localem n[on]
 augetur ulla noua qualitas s[ed] q[uo]d q[uo]d e[st] p[er]
 dicitur aut[em] p[er] h[ab]itum q[uo]d dicit Ezechij illu[m] fa-
 cere s[ed] producere aliquale nec creditur

sunt aliquale esse auras. Sed haec sententia subtilior est quam
 ut intelligi possit, nam si res aliter se habent aliquantulum sepe
 post artem tunc quodammodo ut res. ut res a se habent
 & quantitate distinctum d. ab arte productum. Ad
 primum negat Maior. Ad 2° dicitur ad motu localium
 baculi auertere et caetera alterationes quoniam for-
 ma induant. Porro non desunt quae licet procedant
 quodammodo ab arte producti sunt tamen illud non est qua-
 litate sed relatione ac respectum. Sed falluntur hi. Non placet.
 Nam ut suo loco ex tota philosophia sententia docet
 motus non est ad relationem sed ad se ipsum quodammodo
 tamen non solummodo sed et ad se relationem. Verum quod
 est forma hinc relatione annexa hinc quodammodo
 non tamen non primario ab arte productum.
 Ad 3° tamen abinet notandum est quod ex Euklio loco utato
 variis esse effectus: Aliquos enim natura incipit & complet
 ut leonem arborum &c. aliquos natura incipit sed non
 complet ut vinum &c. aliquos ars incipit & natura
 complet ut ~~egyp^{tes}~~ aliquos ars & natura simul complet
 & incipiunt qualis effectus est nigra Euklio fundere
 campanam & fre verumque. Si enim ars sola hos effe-
 ctus producere potest cur non omni tempore? Aliquos ars
 incipit & complet ut formam vestem &c. Notandum
 autem illos solos effectus quos ars sola incipit & complet
 sunt effectus dicantur
 proprii artificiales

Vary the Effects.
 1.
 2.
 3.
 4.
 5.

à se mutuo distinguantur. Antiqua Mathematica & Geome-
 tria q^{ae} proprie & exacte Mathematicae n^{on} n^{on}
 compellari solent à p^{ro}ha n^{on} distinguuntur multo
 magis comp^{er} habent. Ardet aut^{em} sentia conu^{er}
 cap: 2do q^{ae} cum S^{er}uon & alijs asserit p^{ro}di
 aut^{em} suas medias magis esse Mathematicas qua^m ^{Media sua magis}
 physicis: tum q^{ia} in vulgata Mathematica ^{pro Mathematica qua}
 explanari p^{ro}tionem conu^{er}ant: tum q^{ia} ab ijs
 q^{ae} se Mathematicos profitemur tractari so-
 uent: tum u^o n^{on} q^{ae} affectiones q^{ae} t^{er}minant
 eandem demonstrant p^{ro} media geometrica & arith^{metica}.
 media ostendi solent: demonstratio u^o de sua
 eo p^{ro}tinere unde media desunt in modum ueluti
 forte q^{ae} p^{ro}iam sit in scientijs idem sentit col.
 2do phys c 2. q 4. Si dicas suas speculativas obiectio-
 nitatem ac distinctione sua desumere p^{ro} ab
 abstractione à nobis & materia: q^{ae} cum haec sua media
 sua Mathematica in gradu abstractionis in
 p^{ro}stanti p^{ro}ha querant n^{on} t^{er}minant magis q^{ae} simpliciter
 p^{ro}ter ee dicendum. Minor p^{ro}ba: q^{ae} linea form^{ae}
 haec in p^{ro}to certo q^{ae} p^{ro}stant q^{ae} hanc dubie sub sen-
 sum cadunt nec à materia u^o abstractunt. Re. ^{Solutio.}
 p^{ro}pondo licet hanc distinctionem p^{ro}ta quada^m
 ep. se sub sensum cadunt; sum id t^{er}minant quod

Subalternitate ista à Subalternatibz deservit
Sub sensum non cadere sensibilem magis ac magis
attingere: Hoc autem illarum in suis subal-
ternantibz convenientia maioris nominis est quia
ea q̄ ex altera p̄to in sensibilibz rebz habet
affinitas; ac p̄inde magis censenda est Mathe-
matica quā naturalis. Alia q̄da arguta solutio
à Tol. loc. cit. q̄ ibidem alia q̄dam ad hoc

Vide Tol.

no parum faventia tradit & explicat.

De qua agat Aristoteles in 3° cap. 3° hinc disputat de causis accidentis cuius ha-
bitatione eam res affect: quia natura p̄tina p̄p̄
tu est suis & cognoscere q̄ quid res sit cognoscere
sicut Entium naturam ad suos fontes & principia
reducere; q̄ nemo p̄ se ab eo potest nisi tenent
causas rei usq̄ ad p̄tā & p̄p̄ina. Cap. 3° hinc
p̄p̄ie sequentiū disputat de causis p̄ autem acci-
dētis & fortuna & casu in 4to q̄ videt q̄ sint iuxta
veterem opinionem in 5to q̄ sint p̄tā rei natura
res in 6to quomodo differat quomodo casu & fortuna
p̄p̄ie declarant Tol. & comitibus sequer.

De Fortuna & casu.
Quarta vis.

Omnes naturae fortunae rationibus omnibus illis que

de fortuna vulgariam ut et hinc & poeta olim fa-
 bulari solebant q' utriusq' apud grecum l. g. c. 5. videtur.
 auisimq' hic fortuna ea signatione q' sequentibus
 distinctionibus explicatur. *Fortuna e' caa pauci in* *Definitio Fortune*
q' p' electione aliuig gra finit q' d' f' est *q' d' f' est*
 Actus c. 3. septu 3. 2. *It' ut oes q' d' f' tiones ad for-*
 tuna respiciat i' p' t' comprehendant talem d' f' tione
 rem ex Actus doctrina p' f' iant: *Fortuna e' caa effi* *Alia d' f' tione*
 ciens p' auct' r' e' eorum actionu' quas in sele-
 ctionem aliuig gra suscipiunt effectus alius r' a
 sua r' o' euenient q' sequit' p' t' agentis interlio-
 aem; q' t' sit tantu' nouet' ut p' se intendi;
 ac p' electione aliqd' eff' caa fieri possit. *De Quare dicitur Fortuna*
 caa.
 Fortuna caa ut distinguit' ab illa vulgari auop-
 tione qua fortuna pro effectu fortuito usurpare
 solent; in qua sententiam Boetij dicit: *Fortuna*
seu casus est inopinatus ex causis fluentibus in his
q' ob aliud genuit' euentus & fortuna e' effectus
p' t' intentione causam p' fine agentu' p' uenit.
 It' caa efficiens ut excludant' alia causam g' nra; *Quare dicitur causa*
 reg. x. It' fortuna e' maa ut forma nisi r' d' o' u'
 e' improprie quatenus udy caa efficiens ut et esse,
 atq' ab illa procedens et' itaq' d' forma; nec
 It' e' finis cum finalis caa nihil proprie ac p' x' p' i' e'

liberale...
 de fortuna...
 auisimq'...
 distinctionibus...
 Actus...
 fortuna...
 ciens...
 selectionem...
 sua r' o' euenient...
 ac p' electione...
 Fortuna caa...
 tione qua...
 sententiam...
 seu casus...
 fortuna e' effectus...
 intentione...
 caa efficiens...
 fortuna e' maa...
 improprie...
 ab illa procedens...
 It' e' finis...

agat h̄ potig ipsum efficiens nō suo ad agendum p̄mo
neat: Est q̄ fortuna cā efficiens ut dicit
quoy. h̄ter c. 6. textu 85. Adh̄c nō d̄t̄ hoc effi
ciens q̄ auct̄ ut excludant̄ cā efficiens p̄ se.
Accipit̄ aut̄ cā efficiens q̄ auct̄ nullis modis
ut utre ē apud eccl. 9. 9. fundamēto 1. D̄m
n̄ lam̄ auct̄um &c. ut excludant̄ ad h̄oc illa
q̄ nō finat̄ p̄ electionē & tuberationē alij
quā: Unde et si q̄ cultro digitorū naques p̄
nulla d̄t̄ h̄t̄atōe reficiat̄ m̄l̄ng sibi m̄f̄igat̄ r̄h̄
ctio illa s̄cū potig reficiat̄ nō fortuna s̄ aff̄
& m̄l̄ng nō effect̄y fortuit̄y s̄ planē casualis
dr. Vocat̄ poro fortuna agens p̄ finem; non
q̄ fortuna intendat̄ effectum fortuitū s̄ q̄ effect̄y
fortuit̄y p̄ sit comunit̄y cum effectū q̄ ad agē
p̄ se intendit̄: sic fodiat̄ terrā s̄ dubio ex ele
ctione p̄ fixem fodit̄ mirum ut a deficiat̄ ut con
dat̄ mortuos sepulchro si cā t̄ h̄saurū p̄t̄er
pertationē reficiat̄ t̄ h̄saurū effect̄y fortuit̄y ipse
nō homo fodiat̄ & certum effectum accipit̄ bonum
ut sepulchrū intendat̄ fortuna appellat̄. Quā
vis igr fortuna cā r̄e ut fortuita est nō agat̄
p̄ finem necis t̄ est in eo agente q̄ agit

Quare addat̄ efficiens
cā p̄ auct̄.

Vide r̄ct̄m.

Quare addat̄ r̄ct̄ illam
auct̄m h̄.

Quare fortuna n̄ est q̄
p̄ finem.

NB.

de quatenus agit ex electione pp. finem. Notanda
 porro e' tantum fortuna de respectu eorum effectuum
 q' raro eveniunt ad excludendum naturam effectus
 q' natura sua pp. aut plerumq' quatenus est enim esse,
 et ipse non tamen effectus quosumq' raro contingentes
 esse fortuitos s' eos tantummodo q' ita raro fiunt
 ut ad nullam certam & determinatam causam sequa-
 tur & ad quos ut ex natura sua nulla causa ordi-
 nat ita in se ipso ad nullam dicitur causam ex
 natura sua determinate ordinari ut patet a se,
 fano q' a fortuna non pendet: Si a fortuna
 penderet tunc ut pp. ut plerumq' ponitur effectus
 q' tamen non fieri clarum e'. Atque licet Eublypsi
 raro fiat fortuitus in effectus non est q' certam
 & determinatam causam habet nempe in dispositione ter-
 rae qua posita necesse e' infallibilit' fieri h;
 unde illa in se ipso raro fieri dicitur q' ad passim. Alia vero.
 in se ipso intentione non sua causa non necesse sequitur. Adde h
 effectus in se ipso intentione agentis cum causa ex se ipso
 ut dicitur ut indirecte ut implicite ut expli-
 cite fortuitus esse definit: Atque q' actu fortu-
 itate intendit intendit quoq' potest an ex ipso actu

Quia effectus ratione
 fingentes dicuntur
 fortuiti.

Quare addit plerumq'
 in intentionem.

Quare addit qd si sit
si non est.

de ppa ptem a e effecty forluty nec peccant
fortuna. Adde dicit qd si sit tantu moneti
ut excludant effecty p autu e tantu pcedentia sui
ut p se mendi possint ut si qd animi caa manebant
tant inveniat aiuntla vnde ait Atores c. 6. Ea i
fortuna fieri qd calensq deliberatoe digna cum sint
casu eveniunt qd q iudicio rous & p electionem
agunt; In deliberatoe u non cadunt nisi casuali
tunc mox tati.

In casu.

Ad CASUM qd attinet dicitur in eodem modo
quo fortuna dicitur loco vocis p electionem
ponat vox su electione seu proposito. Ex quo
patet fortuna ee propria agentiu p electio
one & q voluntatez hnt; Casu u ee con
tari agentiu p electione no In quatenus talia
sunt qua agentiu su electione: Na dicitur
diximus vulgus temere m flicm ea no fortuna
sz casu e & equus potum vadens atqz mitem
re auera respicit casu & auera repta effecty
casualis est. Quod aut dicitur aliter istud quod
casu sequi dicitur suspici pp finem dicitur modera
dum est ut ut aliu suspiciant pp finem ut ee
to eiusmodi sicut ut fieri ac suspici possint pp
finem: vnde si qd deliberatoe de pp nullu
finem.

Nota bn.

fixo finis barba aut soty oculis sibi ornate esse
 atq; ille casualis est licet nullo illa qua seculis
 e' aliu ob finem a fuerit suscepia apta in est
 ut suscipiat p' finem. Breuid' ita d' finis pot
 fortuna. fortuna e' ca' p' auct' efficiens in his *Definitio Fortune*
 q' sunt ex electioe raro & p' finis. *Casus*
 hoc no'. *Casus* e' ca' efficiens p' auct' in his q' sunt p' *Definitio*
 electioe raro & p' finis.

Verum una hac difficultates omniu a' pauca. In
 primis - n. fortuna udr et ee una eam q' p' ad *Difficultas 1.*
 utrumlibet - n. una ea q' exque sunt atq; no' sunt
 ut stare a' stare sedere a' sedere licet n.
 ut ait *America* eiusmodi effectus a' sint fortune et *Americana opinio.*
 spera voluntatis a' qua determinatur & impant' p'
 in fortune respectu virtutis motus q' est in ani
 mali; hinc - n. q' supra in differe' est ad ambula
 dum & no' ambuland' casu accidit ut s' ambulat
 ut no' ambulet. Sed *hac opinio a' p'le* *hac opinio no' p'fect.*
 usq; requit: q' effectus ille no' op' fortune q' p'le
 mag' & frequen' fit & q' determinata' causam
 sequi atq; intendit s' ambulare sedere licet p'e
 quom' & pleruq' sunt determinataq; sequunt'
 causa' ut n'p' voluntate' impantem a' qua p'cedit
 ambula'o s' d' determinat' & operantem. Denide
 sequ' hie effectus virtute' motus a' qua effectivus.

quod dicitur quod virtus est causa per se de determinata illius
 limitationis cum a nulla facultate alia effici possit
 cumque. Et ac recte posita virtute in actu forti
 potest ambulare. Vnde eius effectus est ambulare
 stare &c. non sunt effectus fortuiti. Sed casualiter
 per se. Unde dicitur argumentum omni effectus est aliqua causa per
 se et fortuiti non sunt effectus. Quod deo omni effectus
 habet aliqua causa per se ut videtur ut particularem: iam
 et effectus fortuiti causas motus per se habet. Nam res
 in eorum virtutum nunc non frigidi est. Maxime
 non dicitur effectus fortuiti cum nullus effectus sit ut
 esse possit quod ergo non videtur ac intendat. Et cum
 alia causa motus non sunt et terminata ad unum
 sed ad omni effectum secundum meam dispositionem per
 ducenda. Ex quo fit illud et per effectus non
 dicitur: Particulares vero causa ut ad unum effectum
 particulari producendum determinata sunt secundum
 suam limitationem ita hunc solum intendunt ut
 ignem aqua aqua. Ex quo fit ut respectu par
 ticularium causarum nulli effectus fortuiti de casu
 aliter evenire possint. Non potest autem respectu
 quod quia casu aut fortuito fieri his verbis ex d.
 Augustino 3to de civitate cap. 4. potest ostendat
 Cominbr: q. de fortuna art. 1. Nihil in ista tehyce
 atura amplissima inensay republica est q. non

Obiecti. 2da.
 Solutio.

Probatur respectu dei
 nihil potest fortuito esse.

et interiori atq; intelligibili causa sumi imperatoris aut
 iubeat aut p mittat. Idem ab eodem m lib:
 83. q. 34. sic probat: Quicquid casu fit te,
 necesse fit; quod temere fit in providentia fit;
 et extra divina providentia regula nihil quidbit.
 et respectu illig nihil temere aut nice forhita
 pot auideri. patet et vide qd si qd fit compa
 ratione dei forhito q hingeret foret degece
 caa p auctu aliumq; effecty: p hoc fieri n fit;
 tum qd ois caa p auctu et alia nobilitate
 ad qua renacet; tum qd qd e caa p auctu
 inficet incurrat in effectum q in deua n cadit.
 Si dicar omne effectu auise sum esse a caa pticulari obiecto
 q ois effectu hie caa, pticulari p se pdece re
 gando corseq na p auctu & non p se auisit ta
 lis effecty. Et sic a caa pticulari. 3^m Argum Obiecto 3ta.
 Effecty forhity p se pendet a fortuna q fortuna
 e caa p se & n p auctu. Sedet indefinite
 loquedo ueru e pns na effecty forhity a pt
 uenire ab alia caa qua a fortuna; no e in
 fortuna caa p se definite loquedo quasi se.
 a forhite v.g. ut ab ambulatoe niuentis the
 sauri dependeat. 4^m Argum Cu t se lary Obiecto 4ta
 respit ab eo q fodit terram caa illig effecty op
 Determinata & nota cu no fit alia qua ipse

Solutio.

Obiecto 3ta.

Solutio.

Obiecto 4ta.

Solutio

tercia solutio: qd fortuna n̄ ē caūa indeterminabil
nicerta. Quia et si hac caūa pp̄ qua n̄uē resty
ē thesauri sit nota & determinata post qua
resty ē caūa h̄i ceter p̄ quab̄ resty sit thesauri
ē indeterminate sit & indeterminata n̄ thesauri
inuenire in multis & infinitis causis accidit aut

Alia solutio

Thesauri. Deinde dico et post mentionem
thesauri caūa n̄ ē determinata; saltem
n̄ est qd solus v.g. sit determinata caūa qd
tm̄ determinata & certo a nobis cognoscitur post
mentionem thesauri caūa ista nicerta ē
autem.

DB.

Notanda porro qd hoc 2do libro
textu 33. dicit Aristoteles thetē & fortuna vna
idem uersari; qd illud tm̄ agens qd thetē sit
tm̄ est quatenus ex electione agit fortuna h̄i
sit: recte in h̄i omnia dicit p̄ h̄i for̄ fortuna
accidere ex thetē thetē qd n̄ sit quidone
oia fortuna neq̄ p̄t̄ eiq̄ intentione accidat
Vnde nō negligant 2do magnum uocabi ē qd dicitur
Vbi multa est thetē ibi parū ē fortuna & uictoria.
Cuius qd n̄ prudentior & sagacior ē eō pauca
eueniūt illi p̄t̄ experientia. Huius spectat et illud
Platonis & item Aristoteles: Fortunā eō inimicā acti
ē aut fortuna d̄ comites; impie Aristoteles abhorret

n^o sunt quippe q^o certis normis ab intellectu y^ostribu^o
f^ontia. Alia q^o t^o fortuna casusq^o f^ontis asserunt
eo dicitur f^ontis it^ogeat.

Cum fortuna & casu magna^o affinitate^o ut f^ontis
q^o v^orum & quom^o d^o b^o explicat Tol: q. 11. & vide Tol:
coit a f^ontis in Boetio sic mo^o t^ontis: Fatum est Def^o rati.
inherens rebus nobilib^oq^o imobilib^o dispositio^o q^o quam
Divina providentia s^ont quaz^o recit^o ordinib^o.

Qua^o ut it^ogab nota: Cum D^og^o causis & d^oit
mediatib^oq^o fieri c^o effect^oq^o producat s^ont em^omodi
causu^o ordinatio duplici^o q^o p^oderari s^ont ut in Deo
e^o s^ontq^o usca^o providentia & t^ontis: h^oo^o ordi
nis reu^o in divina re^o ex ip^ont. & do^o p^ont
e^o in causis ordinabil^o directib^oq^o a Deo ad effect^oq^o
p^oducentos; qua^o eo f^ontis p^ontis ordinatio qua^o t^ontis
reu^o obtinet. D^o ordo s^ont dispositio^o rebus nobi^o Expl^oat d^ontis rati.
lib^oq^o inherens q^o a^o r^o d^oce in se spectata mu
tationi s^ont obnoxia & in hanc ut illam p^ontis
cadere p^ont: Appellat^o nihilomin^oq^o idem ordo imobi
lis q^o p^ontis e^o ac firm^oq^o n^o in se ut absolute^o s^ont
relat^o ad divina^o providentia^o e^o qua^o velut fo
te profluit. Quom^o aut^o Fatum formalit^o
s^ont ordinem spectatu^o s^ont relatio^o q^o s^ont ordinis
adeo^o ut sic nihil efficiat effect^o in a^oly^o

Vide col.

ut pro causis istis ordinatis inferatur, cetera
Vide apud Coletum.

Capitulum 7.

Capitulum huius cum reliquis conexpone glosis tractantibus
numbris: utique quoniam hanc varias causarum modos in per,
veribus receperunt neque sic mille fortassis occasione
capiat epistolarum plura esse causarum genera quibus.
Eundem quaternarium numerum asserunt neque glosas.
Nos aliorum potestatem exemplo per genera quaedam
dicemus et causa et ipsius simplicitate. Deinde in se
et legitur qua videntur breuitate disputabimus.

Quid sit causa.

Quaestio 1a.

De causis agit Aristoteles in philosophia Logica quae, et in
Metaphysica alibi in atque alibi. Item Logica agit
De causis ea ratione ut sit principia cognoscendi et
endi quippe in se sit rem per causa cognoscendi
et tam et nota qua et similia in Metaphysica duo legi
ca potissima ex causis procedunt. Metaphysica
agit de causis quaternis causa et causis dividunt
Eundem; Eadem esse sunt autem causa aut causatum.
At Physica eo glosis nota, causam explicat sub
tunc ordinem sunt atque ad naturam rem cognoscere

Quoniam Logica agit
de causis

Quoniam Metaphysica

Quoniam Physica

auvratu' momentu' adferunt. porro patescunt neg. 2do
 2do phisico neg. ullo Metaphisico libro quatuor eam
 et finitione tradidit q' a' d'impione ory' unig' q' ^{Quare patescunt adferri}
 gemis seorsim d'p'riunt ea forte et causa q' ^{venit eandem quatuor.}
 comode no' una eor' explicari possit in qua eam
 oer' univoci' quentant: s' hac licet nipe' d'ari
 poet. q' quidem no' nemo eam vocabulum ory' cau
 sam q' quib' eadem no' no' tradunt. Atq' in' s'ab'is
 fuit hanc eor' uer' ac q' uicam in suis p'ob'g
 et clarare.

Solet aut eam co'p'ia notiore sic a' q' b' d'ari d'p'ri:
 Caa' e' id ad eum Epse se q' aliud. Cua' d'p'io bona ^{Deinde q' uicam.}
 e' si b' it'igat. Notandum q' sic d'p'ri'ciaa' ^{ling' b'.}
 p'p'ria' eam' q' p'ri'at' spectari p'oe' p' p' p' a' u' ^{q' uicam p'p'ria' eam' q' p'ri'at'.}
 nec q' d'ari est s' ordine ad effectum 2do relative ^{1o.}
 quatenus ad suu' effectum ordine est 3o forte qua ^{2o.}
 tenq' ab ea effectus in suo Epse d'p'endet. 4o no' ^{3o.}
 n' spectat huc ut p' se notu' est cu' admodum
 imp'p'ie ac rudite eam d'icah: s' nec 2do modo.
 q' causa ut relative est nec naa' q' d'ari prior est
 suo effectu. 3o modo sumpta eam ling' loci p'p'ria ^{q' uicam q' uicam p'p'ria.}
 e' ad posita d'p'ri'ciaa' explicata: s' n' prior
 e' effectum suo si no' p'p'ie at naa' q' suffiunt.
 Ceteru' in d'p'ri'ciaa' nota uia s' p' p' p' p' duo illa

1° definitio duo sunt, vocabula Aliud & Sequitur. Aliud ex eo p^otionem
 1° Verbu ALIUD sentia significat effectum secundum totam suam existentiam
 a causa disposita: nisi. n. hoc est idem producit
 2° Verbu SEQUITUR et seipsum q^o e^o impossibile. Vocabula Sequitur n^o significat
 q^o sententia logica s^o realiter processu & emanatione
 hinc physica qua unum intrinsece p^o se dicitur
 quid excludat v^o positioe ad alio d^o pendet. Per particula Sequitur p^o di
 1° Verbu SEQUITUR lo^o no^o explicatam excludit. Hoc adverbium intrin
 sece d^o illi effectus ad quos si bona q^o sequa sequuntur
 ca^o: ut visibile est & homo est dies est & d^o est
 est in h^o nec visibile sit ca^o h^o nec dies h^o
 2° Verbu SEQUITUR viceversa vocabula p^o se Excludunt effectus
 & ca^o p^o auro et Musici album grammatum
 respectu edificij. Hoc adverbium directe exclu
 1° Verbu SEQUITUR d^o ditiones s^o q^o ca^o no^o causant eum
 modo s^o qualitates & cetera dispositiones q^o
 effectus s^o indirecte pendet. Per adverbium pos
 2° Verbu SEQUITUR sine requiritur privationes ex q^o sunt contra
 nantia: Ignis. a. fit ex non igne no^o ignis
 minime ca^o est ignis in igne positioe ab eo
 no^o d^o pendeat & sic et ceteris privationibus.
 Obiectio. Dicitur effectus a^o materia & forma realiter no^o distinguuntur
 multis modis et a^o sine parte aliqua: Nam caliditas
 est effectus ac p^oinde adaequate idem realiter

& sicut entitates. video ad p[ro]p[ri]etate[m] saltem in solutio[n]e.
 ad equale[m] distingui a materia & forma separatim sicut p[ro]p[ri]etate[m]
 demum ab utraque & simul p[ro]p[ri]etate[m] sicut op[er]is uen
 tatis probabitur. idem realiter distingui. Ad alio,
 enim dico domus esse effectus causa efficiens: a quo
 clarum est realiter distingui; illa uero eadem domus pro
 ut finis est nequaquam est effectus sicut p[ro]p[ri]etate[m] sicut op[er]is
 ad domum edificandam uero ac realiter a domo
 tangit a fine p[ro]p[ri]etate[m] quatenus aliter motus est causa.
 fixatus effectus p[ro]p[ri]etate[m] & actualis est q[uod] effectus
 qua[m] uero a fine q[uod] est domus distinguatur manifestu[m]
 est. Ex qua[m] dicitur sic ostensa constat recte quod
 causa ab alio dicitur hoc modo: causa est illa a quo aliquid p[ro]p[ri]etate[m]
 se pendet: per se idem est q[uod] uero sui & non p[ro]p[ri]etate[m]
 ad ut in superioribus explicato de finitione dictu[m] est.
 Quia uero unum relatum se pendet ab alio uero dicitur.
 correlatus in relata se mutuo ponat tollantur. Itaque
 hoc se pendet ab ammitti uero q[uod] in uero
 p[ro]p[ri]etate[m] diu causa uero q[uod] se hoc uero dicitur non est
 recte tradita. Ad p[ro]p[ri]etate[m] responde[n]t nihil se ab
 aliquo pendere & ut pendere hoc loco usurpat.
 nisi ab eo accipiat esse; quo modo unum relatum
 in non est affectu[m] erga alterum; sicut ab eandem
 quod causam res q[uod] uero se a p[ro]p[ri]etate[m] non
 pendet. Ad uero dicitur p[ro]p[ri]etate[m] sicut op[er]is sicut op[er]is
 responde[n]t.

Obiectio 2da.

n^o necessari^o inter ea q^{ae} essentia n^o differunt nec ad
quale n^o nec inadaquate quo modo se et at
tate cu^m esse comparati. Et do obijci. Id q^{od}
est primum in unoquoq^{ue} genere est causa reliquorum eius
generis: s^{ed} dicitur quaedam in generibus prima q^{uae} n^o sunt
causa reliquorum: s^{ed} aliquid est causa a quo aliud p^{er}
n^o pendet. probatur. Minor: q^{uia} calor est p^{ri}mus
in genere colorum de huius p^{ar}te inter o^mnes qualitates p^{er}
sensu cadentes q^{uae} t^{amen} n^o sunt causa reliquorum.

Solutio.

Respondetur pronuntiatu^m illud nem^{pe} esse in se
et p^{ri}ma in aliquo genere causalitatis quom^{od}
primum efficientis est causa omnium reliquorum d^{icitur}
s^{ed} in fine omnia^m finium reliquorum. primum
n^o seu p^{ri}ncipale finium in genere p^{ro}dicentiale id^{em}
m^{od} p^{ro}pter aliquam categoriam cuiusmodi s^{unt} duo
p^{ro}dicta n^o optere e^{ss}e causas aliorum s^{ed} p^{ro}prie loq^u
uolunt. Et t^{amen} id q^{od} ita primum est utriusq^{ue}
in causa ~~est~~ exemplaris aliorum quatenus est veluti
mensura cuius maiori minoriue p^{ro}prie tale e^{ss}e
p^{ro}fectio affirmatur. Alij hoc d^{icitur} affirmant
e^{ss}e ad q^{od} p^{er} se seque aliud ex eo p^{ro}prie q^{od} t^{amen} ut for
malit^{er} ut eminent^{er} adaequate ut inadaquate p^{ro}
d^{icitur} n^o eiq^{ue} q^{od} seque v^{er}se. Constante p^{ro}fectu

Alia de fine causae.

forte e' hie p'fectione em' d'z r'is & p'p'rii in p'p'e
 h'oe effecty sic Leo g'm'ant forte h'ie p'fectionem
 leonib' g'm'anti. H' h'ie p'fectione eminent e' h'ie n'is
 quanta nobilitate ac p'stantiore qua' fit illa forte
 in idea efficiere potest atq' illa forte: Si sol
 eminent t't p'fectione n'ris que' producit. H' h'ie
 n'o p'fectione in adquate e' h' h'ie n'o' egue' mag'
 na q' guent' n'rae & forma: Adequate n'o' e' adquate
 egue' magna q' conuenit efficiendi & fini.

De Numero causa

rum
 Quastio 2da.

Veteres f'ere n'ra' caas nempe mater, potentia, ^{causa & virtus causa}
 in diuinitate nonnulli efficientes, ut Anaxagoras ^{efficientes}
 nos d'z, seu Deum. Empedocles h'iez & am'ia
 alij calidum & frigidu' alij alia ut in p'o
 d'z d'z e'. Aristoteles de eum ipso uinuerfa h'ie q' p'ent
 Peripateticorum schola p'ont & g'm'a causam
 Mater, Formam, Efficientem, Finem. tot co' caas
 p' h'm'es p'ter alia' h'oc r'o'e et p'tu' op'ent: p' h'oc r'o'e
 h'oc caa' n't e' in h'ia n't e' h'ia: Si illud
 aut e' p'otia & d'o' n'ra aut e' d'z & d'o' forma.
 Si hoc aut e' illud a quo p'o' moty & e' efficiens:
 aut ad unig' g'm'a effecty producit & e' finis

putat 230.

Item hoc nō est quod si dicitur quod res cū
nigritudine tot et si ponenda causam quā
si tū + q̄diones sua Ex quō cui respondet
Mā. 2da p̄p̄t Cuius cui forma. 3tia
quo cui efficiens. 4ta cuius grā cui resp
det fins. plures res vide apud Falsp.
metaphr. c. 7. q. 1. sect. 4. Corinthe. in c. 7. de
col. 2do p̄p̄t. cap. 7.

lege Tertium

putat plures et causam
grā + nō p̄p̄t

Sed videtur esse plures causā quā +. v.g. Ideali
ne exemplar. Manifestū est esse causam in re
nec totos q̄d agant unig imaginē ac p̄p̄t
aīo comp̄ensan nō sicut ad quā p̄p̄t
effectū sed efformat. Unde sicut p̄p̄t
domū maaten officii a domo q̄ est in mente
sicut; & sanitates q̄ fit in corpore p̄p̄t
tate. v. sanitatis idea & forma intelligibilis q̄
in mente Medici. Accedit q̄ sicut et re q̄
fit ex quo fit facta ita q̄ si p̄t ad unig p̄p̄t
titudinā fit facta: & sicut id q̄ efficit effici
ē efficiens propria sui & distincta ca. Ita
id ad unig p̄p̄t effectū efficiē propria
ut ca nō p̄p̄t ut exemplar. Necesse
ad ullū ^{ca} p̄p̄t renouari p̄p̄t nō ad unig
ut nemo nō videt: nō ad formā; Nō forma

Ita dicitur quod ut e causa veris informat mater per seculo quibus
 Efficiente: quia efficiens est unde per motu per
 sig de realit. Non ad finem quia exemplaris
 quia cetera non fieri hinc claris patet. Constat
 quod Exemplar proprium cause generis

Variis est hoc de re sententia. Sed et de hoc
 et per se reuocant ad causam exemplarem ad causam
 efficientem: sed hoc non videtur potest dici nam ut recte do,
 et foras loco cit. sect. 5. Exemplar quatenus
 exemplar est non est quod efficiens in effectu
 quod significat in quadam imitatione passiva nec con,
 ut ad quod videtur ad actionem ut influens sed ut extinguitur quo,
 unde hinc terminantur: Necesse autem est ut omne
 quod est in re reuocatur ad aliquam causam partem
 in rebus per aliquo non mater eisdem; Quod si non fiat, nullo
 de forma dicitur referendum est ad illam reuocari. Si dicatur
 dicitur quod forma agentis de instrumenta reuocantur ad causa
 in se efficiente quod est exemplar. Sed deo negando conse,
 de forma de potentia ad forma agentis de instrumenta quod
 de forma efficiente ad agendum videtur hoc aliquid efficien
 ad effectum de influxu in effectum; Forma quod est quia
 de potentia quod agent ad agendum videtur a forma
 reuocari de influxu de in forma agentis sicut videtur est in

Variis sententia de genere
 Philosophia
 per Scholasticos

Obiectio
 Solutio

calore ignis: Invenitur uero reus carum ad efficiendum quod nota movet & actione agentis esse, quum. Itaque reuocant exemplar ad finem alij ad causa fortiori inter se huiusmodi realitatem ut patet & patet paulo post clarior. Itaque quod est causa exemplaris non est vera & per se causa, sed autem quod non habet effectum ut exemplaris imitatione fiat quod uere est in seipsum & seipsum uero quod non imitatio est sola sed inuentione quod fit. Denique quod in rebus naturalibus non agentibus fit non inuenitur Exemplar cum in diu solent esse carum in rebus naturalibus reperi: Quod exemplar non est causa per se. Verum hoc parum robustum est. Nam in primis aut effectus quod fit ab agente per se pendet ab aliquo exemplari. Hoc exemplar illa arte facta proprie est exemplaria ut bene obiecto cum in illis externis effectibus produci possit. Sed iste uero uultus rei per artem faciendam dicitur exemplar est; non in quantum quod est uero est signum representationis rei faciendam sed quod tenet subiectum naturam, aut subiecta quo patet imitabilis est ab artifice. Denique licet effectus naturales profecti ab agentibus si cognitio non pendet

Itaque sententia.

Itaque sententia.

Itaque sententia.

proprio & im edicte rei caa phiculari ab ex
 emplari; pendent in ab exemplari rei caa uni
 versalis nempe rei q ad res produci deb
 cum causis & diis gaurit: Et ab illis exemplaribz
 in mente caa virtissima existenti bz magis pen
 dent res naales qua res artificiales ab exem
 plaribz in mente artificis existenti bz. Hic ita
 se habet dicitur in font. luc ut: & in col. 2do
 q. 7. de: Exemplar in rebz artificialibz ee
 a se distincta a ceteris; id q et forte hic
 in Metaph. cap. 2. asserunt in dicit & dicit
 causam generis ee forma aly exemplar. probat: probat
 via si no eet p se caa a rebz distincta
 q sit aliquid ea nre no eet q ad una ex reliquis cau
 exemplari. Hic reduitioe ptioret: p hoc e' falsu. Ceter.
 probat Minor: Quia dat effectui esse p se
 pncipalit no' ree alimq forme pncip
 no' reduitioe ptioret ad una ex reliquis
 quatuor. Quia si forma in formas seu artifi
 ciosa in exemplari forma gferat & altera ad
 altera reducenda sit tanq & dicit ad pncipi
 alem oio in formant & artificiosa ad exempla
 rem reducenda sunt; no e' manifesta: quia

Nostra Sentia
 Exemplar in rebz artificio
 sibus e' a se distincta
 a ceteris.

causetas forma intelligibilis suapte sua ante
 dit causalitatem forma informans & inhaerens
 fit; neq; illa ab hac causandi vim mutuatur;
 cum prae sit artificem opq; ipsa inter se effor-
 re de intelligibilem forma imitatio passiva ab
 terna forma exprimi qua forma; nam inter-
 marc. Practica qd exemplar e prototypa
 cuius essentia rei cuius est Exemplar forma
 uo in dicitur ab agente e participata qd
 illoq; similitudo. Dicitur 2do licet exemplar
 sit caa physica respectu agentis particularis
 in 2o diu causam physica quatenus ut dicitur est
 or res naturae a Deo cu' causis ad fit ad
 similitudinem eius ideae seu forma intelligibilis
 qua ab omni aeternitate in mente sua ut qd
 videtur ab ipsa divina entitate n' impingunt
 nisi ree ut docent Theologi in 1a 2e 2o qd
 15. Quod aut exemplaria hac divina a
 ete dicuntur caa physica in de potest qd
 ipse deus dicitur caa virtus physica quatenus
 gursu suo generati ad res physicas quatenus
 efficiendos generat. Imo Lutherus 2do physica
 cap. 3 q. 2. art. 1 putat Deum p' hoc exemplar
 ree

2do dicimus.

Dicitur exemplar hinc
 deo causal physica.

x. causas in cor duntaxat quas si specificationem
p[ro]p[ri]e voluisset i. t. s[ed] aut et quinq[ue] addito
exemplari s[ed] multo plures numerare debuisse
ut ex statum causarum diversis op[er]ibus
in re p[ro]p[ri]e & alios p[ro]p[ri]os usitate liquet.

Quoniam utrum instrumentum
sint causa p[ro]p[ri]e.

Instrumentum difficultas est et instrumentum non sicut causa p[ro]p[ri]e sine
sint instrumenta proprie dicta & diversa ut sicut
sunt de sine improprie dicta & commata ut ca

Solutio.

loci ignis de. Redeo quod sit et calore & sicut
instrumentum instrumenta proprie dicta reduci ad unum
efficientes i. n. in sua s[ed] in principatis agentis
agent & movet licet p[ro]p[ri]e ad productionem effectus

Quoniam utrum
causa p[ro]p[ri]e.

concurrat. Ex quo intelligitur instrumenta dici in p[ro]p[ri]e
causa p[ro]p[ri]e autem: Nam causa p[ro]p[ri]e autem sit illa quae
duntaxat confit p[ro]p[ri]e ut Musici artificis; aut sunt
illa q[ue] contingunt & non s[ed] eadem non agunt
quomodo videtur et instrumentum dici p[ro]p[ri]e. Proinde

Dubium est an
instrumentum proprie dicto

manifestare notabit in instrumento proprie dicto
q[ue] agit p[ro]p[ri]e ^{notum} sicut p[ro]p[ri]e et ad honorem
sicut virtutes: Altera q[ue] illi quomodo in virtute
& ab intrinseco principio ut sicut sicut de
sicut q[ue] illi quomodo forma propria & notum
na. i. ad virtutem, de hoc est illa virtus sicut
quo instrumentum proprie ac dispositum op[er]atur

1a.

ad effectum causae principalis nec est efficacia virtus &
 alio instrumentalis cuius a quoniam instrumentum a
 principali agente. Ab hoc virtus seu alio est 2da.
 quae quoniam instrumentum ad agente principale in
 sit aliud est. quae usque seu motus ipse velut passus
 & applicatio instrumentum ad effectum causae princi-
 palis, quae usu & motu paratissimum instrumentum ali-
 quod sit in motibus fundamentum in priori ista virtute causae
 quae in principio seipsum est.
 Cum autem dicitur non debet argui quod in dicitur quod potest
 ad existimandum aut inipsum ex universalibus & causam
 quibus aut certe pauca in verbis causis esse nu-
 meranda 1° quia proprie loquendo id solum dicitur, 1°.
 da causa est quod res est at solum solum est id quod
 quod res est solum. Nec enim dicitur rem esse quod natura
 solum ex natura dei. 2do causa & effectus sunt correlati 2da.
 na; effectus autem a solo efficiente dicitur ut
 ex ipso in natura est aptum. 3ta causa in natura 3ta.
 nulli ex se alio habeat ut fieri nulla res potest
 effectus ab ea se paratissimum. forma itaque quod dicitur
 esse id quod dicitur esse res nulli rei in natura dicitur
 potest: Nec natura quae quae res est aut antequam

forma introduce re h^o composito in solis ab eorum
piat esse ut ab illo q^o primo fit ac prout de sep.
Ad^o respondet si illud pp quid late sumat
nullus ex + indigat causam q^ontz a ueritat
e^o ee excludend^o; si u^o sumat prope ac
specialim pro eo q^o est Cuius gratia
C. hac. n. peculians & usu tritissima est ^{fideli} ~~com~~
uertonu^o gratia. Dubiu^o no^o ee quia sola

Respondet ad 2° sumit ca^o dicenda. Ad alteru^o de si ca^o g^o
re h^o in ordine ad effectum spectato effectum in
nois origine q^o etimologia de si g^o honeris
soli efficiet ca^o nome^o mereri: utim^o
Ag n^o si ea no^o spectat q^ontz nec lapsi
g^ontat. quasi sedem cadent s^o raro & apu^o g^o
moticos q^o uertonu^o etimologias p^osequit^o
Ad reliqua patebit ex i^o q^o proxima sequenti
questione dicent^o.

Ordine causam inter se q^ontz & alia multa in
causam explicatione cumulatione spectanda

De ordine causam in p^o
se uide Tolet. apud col. 2° p^o 97. porre qui et a p^o
Vide ca^o fit nobis effect^o diuine possit in ca^o effectum suo nobilior. Ad qua
ut comode responderi soet memoria tenendum e^o q^o
NB. initio huius disputationis notauimus, ca^o 3° p^ontat^o

27. q. 6. art. 2. Quia materia de forma scriptis inebri-
te univertim videtur a generali seu causa efficiente
accidentibus quibus materia ad recipientia forma idonea
reddi non est opus ullo tertio medio quo inter se
uniuntur compositumque constituunt. Negandum tamen non
est contrarietatem illam differre ab eo quod causa nominata
saltem ut modus rei a se: Quia cum aliqua res
se se habet ut alterum in altero non solum in actu
sed et in potentia quod in altero possit; necesse est
inter aliqua inter ipsa intercedit: At vero res quae
causa appellatur in causalitate potest apprehendi in
claris est: quis enim materia forma v. g. in causalitate
ratione conueniunt potest negari. Constat et potest eandem
in causalitate sua existere; quod eadem causalitas ad
necesse rei nisi cum actu ad effectum conuenit: quia
ille modus se habet nihil aliud est quam ipsa res quae
terminatur ut actu conuenit ad effectum. Forma
autem potest existere quia actu materia informet de se
necesse ut patet in anima rationis quae se extra materia
cohaeret. Item materia in divina virtute forma
et si nulla in se habeat formam respectum cuius
propria causalitates adiuuat. Modi vero
sandi in ipsis rebus quae causa appellari solent virtute

NB.

ac potestate gignere; à qua potia in actu ex eunt
 quatuor casibus oblati n̄ ab his atq; regis naturis sub
 eadem ad calorem suscipiendū aptū gignunt ex propria
 sua caandi virtute ac volut potia in actu pio,
 colit calefactionēq; producit. His ita effectū
 ad penitentiā ac distinctionē utriusq; causā huius ma-
 teria se: ac forma caandū rōem sēs gfering.
 Explicat autē hic q̄ se de p̄ncipalitē sola māa
 ex qua fit compositum sine corpore naturale
 patet q̄a h̄ter explicat hic causas corpis na-
 turalis sicut in p̄p̄t. p̄ncipia at sola māa
 ex qua compositum ē causā corpis natūti q̄.
 Verum n̄ est q̄ Euclig 2do p̄p̄t. c. 3. q. 3. deb. 3.
 notat māa non ē causā materialē respectu forma
 s̄ respectu compositi sicut de forma causā fortis
 est eiusdem compositi respectu; eodem nō finis.
 ē efficiens si proprie loq; utrimq;. Cū nōd usq;
 iam obtinuit ut ip̄a quoq; causā dicant sibi
 vicem causā. Sic māa d̄r causā forma eam
 recipiendo & sustentando forma n̄ causā māa
 eam perficiendo & informando. Efficiens itē
 dicitur ē causā forma eam ex māa potia educe
 do; dicit t̄ quoq; se remote causā māa quatenus

Quare hic t̄m̄ p̄p̄t
ca. Materia.

Causa respectu māa
materialis causā.

Quare māa dicit causā
forma. Et forma causā
Materia.

Efficiens ē inchoante
ca. p̄ncip. causā.

Efficiens ē ē causā
ca. māa.

remote caa e' un' ma' ghabah. Fins deniqz
NB ^{Quomodo Fins fit caa} e' causam omnium immediate eodem efficiente
^{ca' omnium ghabah.} movendo illud ad opandum dembe. forma p' agē
in opatione producta postea et ma' q' ab illa
forma informata. Per nō causa mediate dicitur
O' ca' imediata
ca' totiq' composita.
no se caa totiq' compositi quo pacto ut dicitur
philosophi hoc loco q' dicitur tū reliqua caa
qua' ma' : Cuius causat nō q' aliquid agat aut
efficiat s' q' seipsam intrinsece det. nam con
posito tanq' sicut primum recipere de seipso
tant' formam. Ex quo q' stat nō e' e' no' probandum
Xij^o tractu^o prima^o sententia^o Janelli 3° Metaph. q' 2. cum sit causalitas
te' ma' in eo q' dicitur ut limitet & restringat
formam receptibilem in ma' : Cuius tanq' causa
tates quam ma' & forma int' se mutuo operantur
nō regentur eam tū e' ma' causalitate absolute
& sicut dictam requaqz gradus. Idem nota
du' est ex comitib. q' d. art. 1. int' duplici ma'
Dif. int' ma' causalitate
tate forme & ma'.
formae causalitatem hoc e' dicitur q' illam
qua' h' a' duc' cause inter se in invicem fortius
origine antecedit eam qua' respectu compositi
nunciant; quod eodem modo intelligendi modo sicut est
unum int' se mutuo operantur ma' & formam

qua' totu' gstituta. Veru' quibz' compositu' natura digni-
 tate plibz' suis excellit ita gstantior ac fortior
 est ma' & forma causalitatis erga effectum quam
 mutua eamdem inter se: q' quo gsequens est
 q' prior illa quasi ma' q'dam sit ad eam posse
 uide' atq' adeo q' uelut imperfectu' q'd ac inchoa-
 tum referat & ordine' ad posterioru' tanq'
 ad q'd perfectu' & suis in modu' completem.
 unde ad forma' attinet omnis ei' dimensio' d' q'q' feat
 nitit. ergo diuina causalitatem ei' proprie ac iuste
 iustam ee non ut agat ut efficiat ee no' quo ager
 q'it (causare - n. latig patet qua' agere & efficere)
 ut seorsam cu' composito intrinseco amittat tanq'
 ut limitat d' p' hanc informante illuz' in certa spe gstituta.
 Obij
 ma' quia hanc efficiens dat esse ei' q' non forma. p' deo utiq' obiecto.
 causa' dare esse, forma fortiter d' seipsa p' uocatione
 intrinseca & essentiali. Efficiens aut' dat esse effectui
 & sese dando p' actione' sua' effectui imprimendo. Obij
 ier' 2do Forma q' nititur dicitur in re g'ratu' u' potig
 ee effectus qua' ca' p' hanc ab efficiens educit ex
 o' hanc ma' q' no' e' ca' p' effectus. p' deo ee causam
 & effectum diuerso modo: causa' respectu compositi quod
 in esse specifi' intrinseco constituit: effectum et' modo
 aliquo quaterq' ab efficiente fit ut potig confit ut

Quia p' hanc sit causa,
 hanc forma.

Obij
 2da obiecto.

Solutio.

Quid dicitur. supra diximus. si dicat forma e illud ipse q magis
esse & hoc ipse, momento quo forma est ipse et con
positu vero de ipse: unde d. hater frequent. In con
suetu forma e tota rei gdditales. si forma est
rei gdditab q non ipse ca nisi qd gha manit
paz res gformulat velut id e causa pmissa q

Solutio.

vel necesse minime e ut caa ipse antecedat
effectum ut supra diximus. Satis e si pcedat na
effectus q ab ea p se pendat que parte ab in forma
te forma pendet compositu ut ab in a dignissima
nitna. hater n qm forma tota rei gdditales

Quid dicitur. ut forma e tota rei
talem rei.

apert n aliud signare nullo quo qd ipse q
forma nonnig appellat sit tota id qd ipse app
catur, aut forma ex qua res natis gstituit e
id ex unig pfectione desumit via pccata in d
mtioe gnta seu ex quo ois rei pfectio provenit

Quid e Quotplex sit Effici
ens & quam eiq causam

cau Quastio 4a. ar.

o Dimplo Efficien
ti caa.

Qua dicitur vtrig eff
cientia
cau particulari.

Efficienti in pitulo pfecti quoment dimidi solit a pte
in vstem & ptiularem. Vtrig ita d. qd pmo
effectus ipse distinctior producor p ptiularem illa
notan qua unig in pte ptiularem producor
ignis ignis aqua aqua. Ita dua caa

p[ro]p[ri]et[ati]bus modis differunt. Na[m] v[er]o ca[us]a d[omi]ni agnosca[re] e[st] p[er] d[ist]in[ct]io[n]e[m] i[n] p[ar]t[ib]us
 q[ui] effect[us] sibi d[ist]in[ct]os ac s[pe]c[ie]s i[n]ter se d[ist]in[ct]as p[ro] d[ist]in[ct]io[n]e[m] i[n] p[ar]t[ib]us
 Quat[er] i[n]q[ui] ca[us]a est sol: p[er]iculosa d[omi]ni uniu[er]sa q[ui]
 effect[us] sibi s[im]iles ac s[pe]c[ie]s i[n]ter se g[en]erantes producat.
 ca[us]a v[er]o d[omi]ni p[ri]ma; reliqua s[ec]unda: Quamvis 2da.
 p[er] ca[us]a p[ro]p[ri]a d[omi]ni v[er]o i[n] 2do numero est. Nam
 sol[us] d[omi]ni absolute & s[ine] ulla restrictio[n]e e[st] ca[us]a p[ri]ma. Ab
 v[er]o d[omi]ni p[ro]p[ri]a effect[us] i[n] fieri, s[pe]c[ie]s & co[n]formari. 3ta.
 i[n] v[er]o d[omi]ni p[ro]p[ri]a i[n] fieri: postq[ui] effect[us] producit
 s[ine] ulla ca[us]a p[ro]p[ri]a i[n] g[en]erari p[ro]p[ri]a n[on] aut
 p[ro]p[ri]a i[n] g[en]erari p[ro]p[ri]a i[n] g[en]erari p[ro]p[ri]a i[n] g[en]erari p[ro]p[ri]a
 p[ro]p[ri]a d[omi]ni illimitata q[ui] s[un]t virtutes nullis limi- 4ta.
 tibus i[n]scrip[ta] ut absolute ut d[omi]ni; ut i[n] v[er]o
 p[ro]p[ri]a d[omi]ni ut cal[or] sol & s[im]ilia caetera i[n] v[er]o d[omi]ni
 p[ro]p[ri]a d[omi]ni: posteriores d[omi]ni limitata cu[m] s[un]t virtutes
 p[ro]p[ri]a d[omi]ni effect[us] i[n]q[ui] s[ol]o modo s[pe]c[ie]s producent[ur] ut s[ol]o
 p[ro]p[ri]a d[omi]ni de: v[er]o ca[us]a ab alijs remota uocant[ur] gla 5ta.
 p[ro]p[ri]a d[omi]ni qua[m] effect[us] & q[ui] ca[us]a i[n] v[er]o d[omi]ni s[un]t
 p[ro]p[ri]a d[omi]ni u[el] p[ro]p[ri]a d[omi]ni q[ui] i[n] v[er]o d[omi]ni s[un]t
 ca[us]a i[n] v[er]o d[omi]ni; q[ui] ab alijs i[n] v[er]o d[omi]ni ca[us]a mediate
 n[on] sua virtute p[ro]p[ri]a attingit s[ine] effect[us] i[n] v[er]o d[omi]ni
 alia ca[us]a media quo p[ro]p[ri]a mediate e[st] ca[us]a medi-
 ata. s[im]iliter qua[m] n[on] s[ol]o virtute p[ro]p[ri]a
 q[ui] p[ro]p[ri]a attingit: s[im]iliter u[el] i[n] v[er]o d[omi]ni q[ui] p[ro]p[ri]a
 p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a virtute attingit effect[us] quomodo
 p[ro]p[ri]a mediate.

2da Simp. 10.
Dylog. 2. 10.
109.

igni legni calefaciendi caa est.
Dividitur et caa efficiens in totalem & partialem
& modi loquendi & plures accipiunt. 1o quodam
caa totalis illa fit q̄ in suo genere totum effectum
sua generis alterius caa eiusdem ut diversis ordi-
nibus producit: partialis illa q̄ in suo genere totum
effectum non producit, sed generis alterius caa eiusdem
ut diversis ordinibus. 2do de longe usitata accipi-
caa totalis pro ea q̄ in suo ordine & genere totum
effectum producit sine regulari aliquid alterius ordinis
sine re: partialis ^{pro} ea q̄ nec in suo genere nec in suo
ordine totum effectum producit. V.g. 2da generans
Adami fuit caa totalis 1o modo eo q̄ sua generis
caa secunda ac se solo produxit: producit
n° Socratem & Leonem e caa partialis 1o modo
totalis 2o modo, eo q̄ licet ad eos producendo caa
2da concurrerit non tamen alio ordinis eiusdem fuerit
parentes Socratis et caa totalis 2do modo eo q̄
licet fuerit concursu ad eos non tamen fuerit in
cursu alterius caa partialis eiusdem generis ordinis
Sed q̄ duo Socrates trahunt aut ferunt per se
ter 1o se solo trahit aut fert sine alio 2do
possunt sine re traxerit uterq̄ e caa partialis illius
trahentis &c.

NB:

Sic forma v.g. q̄ est principiu' motus & aliu' motus ignis sursum dici solet efficiens illoq̄ motus
hinc alia rōe dicitur dicitur atq̄ forma efficiens
hō physici dicit principiu' motus ut quo ipsum
efficiens ut quod. Deniq̄ notat q̄ licet ipse
efficiens illud dicat q̄ aliud a se & extra se
efficit illud hō suppositu' et eē efficiens q̄ in se
ipso atq̄ efficit. Obiecta hō rōe motus
attigat mutatio physica in deficiō efficiētis
tū eē dēum ut res creant nō eē cāq̄ efficiē
cientē; q̄a nec creat res creant s̄ natura
physicū. Ideo nō eē cāq̄ efficiētē physica
ut creat eē hō causa efficiētē q̄a efficiētē
atq̄ potest quā cāq̄ efficiētē physica. Si itē
dicat; dēum ut concurrat ad produciōē
reātin; ut causis 2 dicit rōe dicit cāq̄ physica
cāq̄ q̄p̄pe q̄ mouet motus & mutat imutatio.
cū hō efficiētē cāq̄ mouet et ipse mouet dicit
at Ideo dicit rōe efficiētē cāq̄ physica solū dicit
dicit ut sit principiu' motus in alio; id q̄ fieri potest
et si ipse efficiētē rōe inuēit ac mouet. Nā
cāq̄ hō inferiora gignit corrumpit alterat ut hō
ipse alterat gignit aut corrumpit
efficiētē causalitē q̄ attrahit ea gignit
do s̄m rōe q̄sistit in eo quo posito se ipsum
explinat

Quandā proprie dicitur
Efficiens

Obiecta pa.

Solutio.

Alia obiecta.

Solutio.

In uno q̄sistat causalitē
Efficiens

explicato caa d' ab omnibz aliaru' causam' g'ribz disp
 tiata: & quo remoto alia nulla r'oe caa est. Veru
 d'na' ihu' sit admodu' e' g'ho' acc'um. Neg u' hanc
 r'oe salu' explicare u'endi. It' q' d'icit' causalitatz
 efficientibz n' h'c g'p'esse ut d'at' ee' effectui n' forma
 g' aliu' e' h'c' h'c' s; effectus ee' productiu' sine efficien' pro
 ducat tota' substia; ut d'eg' u'ne res creat; sine
 p'tem ut ignis ignem g'm'at; sine aam ut ignis
 aqua calefacient: q'a' n' h'om'ing' q'it' u'lt'ing'
 d'na' sit illud tandem quo efficien' formalit' ut
 tale est effectui largi' ee' efficien'. S'ibz u' h'c'
 d'ic'at' h'c'issim' u'dr' asserere u' h'c' p' h'c' Metaph:
 2 q' 5. s'ert' 7. actio' ee' g'ntalem r'oe; causandi
 efficien' caa. D'it' q'a' ee' agent' p' actio' d'
 fortu' agere; sine p'p'et' quaten' agit aliq'
 sine quaten' agit n' aliq' sine quaten' edu
 at' forma' e' p'otia' n'ca' p'ub'it' h'c' u'ing'ing' h'
 ne quaten' forma' n' d'uit; sine quaten' r'oe
 eff'it' ex n'ilo sine quaten' ex aliquo: s; ee'
 efficien' e' agent' q' d'ic'it' h'c' d'ic'at' q'a' p'p'et'
 actio' n'ox' it' h'c' caa' agere ea u' s'ublata nullo
 no' id' it' h'c' u'dr' p'oe' quantum' caa' actio' p'o.
 Deinde q'a' r'el'io' agent' n' actio' fundat'
 re d'ezig' q'a' p' actio' h'c' g'ent' ab om'ibz
 aliis causam' g'ribz sat' amode' s'ecernit' u'ent'

Sentia q'da' q' ta
 non placet.

Melin' d'ic'at'

probatur

probatur d'o.

Quo actionis nomine usum
petitur.

13.

Obiectio 1a.

Solutio.

Obiectio 2da.

sententia haec ita e' accipienda ut in alio causatorem
 efficientis causa dicitur actionis nomine sumatur pro inflexu
 fiat sicut in ipse: Quia in fluxu seu alio nomine
 explicata plane sequitur non enim agens terminat
 esse id unde per oritur mutatio: Nihil enim dicitur unde
 per oritur effectus sed mutatio ut si hinc intelligatur
 ipsa mutatio sed in fluxu seu origine mutatio
 esse agentis totum in ipse agentibus et motu mutatio
 nemine agunt. Obiicitur 1o. effectus non e' aliud quam
 effectus sicut fit seu effectus ut e' in fieri effectus
 effectus ita e' alio causatorem aliqua se priora sequitur.
 Haec vero non potest esse alia quodam alio alioque in ipse
 abeundum est - 2o effectus causatorem non est alio.
 Videtur alioque sicut effectus sua realiter esse effectus
 unde dicitur fit & sub hac re habet esse se esse
 effectus quatenus eius effectus comprehendit: sed eandem
 spectatam sicut agentis illius instrumentum effectus
 git hinc se esse sicut causa a qua licet dependat
 non tam gravis dandam esse aliam in medium causatorem
 tales: sed quia id quod ita a causa pendet ut sit ipsa
 causalitas nequaquam alia causalitate indiget: sicut
 nec existens aliam existentiam qua existat nec
 alio alio possit actione qua fiat. Obiicitur 2da
 Causalitas debet antecedere esse id quod a causa oritur

sed non solum effectus sed etiam quod ipsa à causa efficiens
 quod alio modo dicitur efficiens causatur. Maior
 patet quia quod à causa omni contingit ab illa omni qua
 tergo forte causa est illius productum. Minor patet quia
 omne autem proficitur à causa tanquam ab egerit per
 ipsam cuius virtute autem egerit efficiunt efficiere
 solent. Ideo distinguendo maiorem dicitur ante ratio.
 eade omne id quod à causa omni simpliciter & quomodo modo
 ergo; dicitur antecedens omne id quod à causa omni ut forte
 causa est concedo. Jam licet et ipsa causalitas omni
 utur à causa omni tamen ab illa quasi manet &
 stabilitate simpliciter à illa prout forte dicitur
 ea per virtutem tanquam propria & fortiter ratio sic
 formali causa ostendit.

Quomodo causa particularis effici
 Certos habeant se ad causas
 Veteres & vicinosa.

Quaestio. 5ta

Quia est de re sententia quod dicitur apud col. Vide col.
 2do p. 98. Nos rem omnem hanc sequuntur effe
 ctibus completorum.

Quia Absentia Absentia causa et dicitur virtute sua nihil Absentia sua.
 Quia Absentia Absentia causa et dicitur virtute sua nihil Absentia sua.
 Quia Absentia Absentia causa et dicitur virtute sua nihil Absentia sua.

pauca fieri potest. sed negamus agere quoniam &
 gloriare suavitatis atque admirabili dispositio —
 ut divina providentia res efficiat per se solo deo
 efficienter subtracta omni agendi virtute causis & dicitur
 Summi. n. boni est sese coicere: Quia ut in re magis
 sese coicet quia totum hunc creatis improductiva
 insertiendi. Ad 2° dicitur respondet omni quoniam deo & respondet ad 2° m.
 per se hunc agendi modum; sed tunc in eo non consistere
 ut deo non admittat quod hunc aliam causam effici
 entiam: Quia eam non admittat quod ab illis dependen
 seat ut quod absque eorum opera se solo cadit effecta
 producere non potest sed ut ipsa eam dignitate
 imperat quod agendi non nullum arguit potest esse,
 autem aut imbecillitatem. Namque quod maiori
 minor explicanda est: si non vellet absolute ac proprio
 maioris esse perfectior edere effectum se solo reger
 da est ob causam iam iam allata: si autem vellet mai
 orem perfectior argui quod agendi opera se solo
 qua simul cum alio cuius opera & administratio operat
 concedenda est sed sic agendi modum in deum non cadit.
 Ad loca Scripturae quod attinet non negat absque causis & dicitur respondet ad 1°,
 sed sua efficientiam sed docet eam absque deo in sum. ca. de deo Scripturae.
 se & auspicio nihil valere: Interca legit ibi et soli
 gratia operum quod comparari tunc ad deum ut ad causa
 principalem referri debet. Nec merito proinde
 licet operum ob sua velis causam & in se agendi

facultates ademt: Quod 1. eam inerti et hinc qua
titati s; formis ta' substantiali qua' aucta' corp
in aucta' reformit: Sicut aut' eam de' fortissim
effluentia' Am' abest ut in' hincat quantitas ut
eam ut m'pe adinet quidem ignis quo maior
est eo' longis calefact' & gleba' terra quo vasti
or' eo' celeris desum' fere' modo illi' aqua' ale
tib' nitensio' hinc' par' s'ctam' p' hinc' genitab' con
desit. Adde q' eadem' Quantitas' dum magis
extendens auctib' matib' fulcum' p'bet ut g'ade
hoc ipso' corpib' p' hinc' mutui & ad' agenda' necis
in' g'ant' r'ez' subministrat eorundem' agenda' fan
talez' n'um' in' modum' p'rouult: Neg' u' p'p'p'
d'gest' s'p' ueritate' peculiarib' q'dam' p'p'p'p'
illapso' quo' p'licitas' corpib' s'ubstia' p'erebit
abunde' n' agenda' in' se' mutuo' sufficit' p' corp'
hoc dogma' falsitas' q' tigna' minime' d' hinc' hinc' hinc'
Eoc' ad' ueritate' p' hinc' ac' p' hinc' hinc' hinc' hinc'
rer' ut' fuerit' aut' debile' ueritum' d' hinc' hinc'
claris' p'bet: Sane' f'ctis' hinc' ut' m'pe' s'ep'
parat' n' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc'
obuia' & q' hinc' hinc' ut' n' p' hinc' hinc' hinc'
p' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc'
n' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc' hinc'
pellendi' s'it: Neg' aut' q' hinc' hinc' hinc' hinc'

Hoc dogma falsitas
ostendit

quæz calefere & id genus alia sensu manifesti ma:
 Nec absurdo se liberant in dicunt a se huiusmodi acti
 ones ^{essare} ~~ignare~~ s; aliam earu caus delarare: Na
 in sensum viduo cog omniu bonum a pincate sol
 esse lucen mittat & quib uat profecto sensum
 regare quinnih q absq ueritate argtmo negant
 cas furtioes ipsarum et rerum ept in qbz des,
 hendi. preterea si sol no uere illuminat &
 aqua uere no refrigerat seqr coha cog usum b
 quendi bonumq iudicium a ee uera ea pncipi
 ata qbz id offering: Nec n ut illa uera sint
 pati e Deum sole pte lucen fundere ut ad
 aqua presentia q ducero pigiditate: Na in Deg
 aqua pte pte et calore gignere no nung
 equa qua ignis diceret naa sua calefere: Imo
 & uero qd diceret procreatu frigelu a lapide
 si Deg ad illiq pte hanc argelu q uerisset alia
 argtma uide apud col. & conuincit. Vide col. & conuincit.
 ffserho 2da Non solum factu uera pte pncipi
 gnam s; hucum quog & eruen est gteua
 solas creaturas agerol in imediato & uimali dei
 co uosu e gha gnam 2do dist. 1. q. 8. & dist. 34.
 q. 1. q. 8. hanc altera extena opinioe nuplex cog
 sic probat 1o Si deg caa 1a & uerit ad pte hanc

Vide col. & conuincit.

quæz calefere
essare
ignare
delarare
pincate
argtmo
pncipi
gnam
gteua
imali
dist. 1.
dist. 34.
nuplex
ad pte hanc

V.g. calor et conurit actu & indirecte aut givrit
eadem ratione qua calor & ducunt, aut diversa. Non
eadem qd eadem numero utro à duobz distinctio
dini agentibz p'fusis à pt: No' diversa qd aut
p' illam actione, ca'ca utrius p'ducere totz effectz
& hoc non qd alioga ca'ca p'ticularibz quibz est
p'p'uarag: aut p'ducere tm' p' alig effectz &
tunc ca'ca utrius est tm' ca'ca partialis reg' et conur
retet cum ca'ca p'ticulari ad producendu' idem p'du
idem cu' ca'ca p'ticularibz unam p'tem p'ducatur
aliam p'tem. Et do. Si actualis dei quibz regere
idcirco regere q' ca'ca natur' suis utrius no' p'ori
effectu' producere: s' p'ca non regit p' p'tem
Minor qd calor v.g. octo gradus p'ducere p'
calorem sex ut quinq' gradus in effectz p' no'
super p'fectione ca'ca. Nec requir' actualis dei
quibz ut ca'ca p'ticularibz d'terminet ad hunc ut
illu' effectum p'ducendu': hoc n. uniusq' agentis
um natur' ab initio tribuit' & alig' m'itum.
Nec requir' ut agentis natur' applicat' ad effe
ra' hanc applicatio fit aut alioq' agentis natur'
opa aut libera s'oi voluntate: & quibz dei
minimo requir'. p'terea q'tio ad' talis quibz
dei tollere voluntatis n'ra libertate' s' enim

probat rdo.

quibz h'c

n. in idem unum rei alterius actio tribui ut eadem
effectus producat opus ipsius effectus pro ea quae illa
sunt forma rationis agendi quales.

Natura sententiae. Nemo hic nimirum substantiarum dicitur est deus quia
Deus concipitur ad actum, libet in edicto concipitur actuali & immediato concurrere ad quicumque effectum
ut ad quicumque, operibus
positum in ista sententia
vari. etc.
causis particularibus nimirum efficiendi propria minister
ordinat. Hoc possumus ex dictis clare est. propter
tu ab aliis possumus n' et à col: quod hoc utale.
Vide col. 48. rationes plurimas. Nam una ut altera glenti eorum
suppositis divinarum literarum oraculis apud eorum
col: extantibus. In agentibus se de se utale
subordinatis ut 2do Metaph. c. 2. septu. eto alio
loco affirmat potest in forma nō tant nisi dependet
ter à superiori ita ut superior simul generat ad
causandi alium: Imo sunt idem in quo possumus
H. & auctor libri de causis effectus per se
causam prioribus & efficacis nomen quae posterior
or: Sed deus est suprema & per se in effectus
liter ac se subordinari oportet omnia agentia crea
ta: igitur nullus agentis infra deum aliqua edere
potest actione quia deus in eam proxime influat
Ex toto ut potestum daturum huius de se plurimas
veritas numero transmissum illud sententia absoluta

hinc s. August: lib. 7. t. xviii. cap. 7. & lib. 5. t. 1. q. 1.
 nisi ad litera ero. Sic t. lac. re. pub. erime. p. b. l. o.
 Joseph. Mouet. Reg. nigt. occulte. p. o. h. a. u. m. n. o. r. a.
 creatura suam cog. motu illa uersata. Dum. Argem. uisa.
 perficiunt. Dum. uirueunt. Sydera. Dum. alternant. uoti.
 Dum. eby. equaru. cap. h. g. agitata. Dum. uireta. pul.
 semina. euoluunt. Dum. animata. g. g. g.
 Dum. inig. nistos. opiere. p. mittunt. explicit.
 q. illi. cum. g. m. u. corda. p. tang. impli.
 ut. alora. p. ta. m. d. d. e. r. a. t. ; q. t. n. i. suos. cursu. uox. explicit.
 q. i. l. l. e. q. condit. p. u. n. d. o. uoti. administ. r. a. r. e.
 Deo. p. r. Deum. im. d. i. a. t. e. c. o. n. c. u. r. r. e. s. u. a. g. g. h. a. r. d. o.
 efficiendi. uirtutem. circa. effectus. alique. p. r. o.
 ducendum. ex. e. r. e. n. i. l. u. l. a. l. i. u. d. e. s. t. q. u. a. d. e. u. i. t. t. i.
 e. r. e. & uelle. e. u. m. e. f. f. e. r. t. e. e. : s. z. n. i. l. p. t. e. o. q.
 n. i. t. t. i. g. a. t. & uelit. e. e. : p. n. u. l. l. g. e. f. f. e. r. t. e. e. p. t.
 u. d. q. u. e. m. i. m. e. d. i. a. t. e. d. e. u. r. o. g. u. r. r. a. t. Si. q. d. i. c. a. t. s. t. r. a. l. i. u. m. u. l. a.
 n. a. i. o. r. e. e. e. u. e. r. a. n. t. u. r. e. q. a. d. e. u. i. t. t. i. g. i. t. & uelit. u. t.
 p. r. o. p. r. i. a. m. u. i. r. t. u. t. e. m. d. e. i. & n. i. t. m.
 a. l. i. e. n. a. m. : Deum. a. u. t. t. a. n. t. u. m. o. d. o. u. e. l. l. e. u. t. e. f. f. e. r. t. e. g.
 p. r. o. p. r. i. a. m. u. i. r. t. u. t. e. m. c. a. a. r. n. i. c. a. a. t. u. m. a. c. p. r. o.
 p. r. i. a. m. u. i. r. t. u. t. e. m. d. e. i. q. i. s. s. e. e. t. i. m. e. d. i. a. t. e. g. u. r. r. a. t. R. e. s. p. o. n. d. e. t. e. r. e. s. p. o. n. d. e. t.
 u. t. e. f. f. e. r. t. e. g. u. i. t. u. t. e. f. f. e. r. t. e. g. s. i. t. p. n. i. m. c. a. a. n. a.
 p. r. o. p. r. i. a. m. u. i. r. t. u. t. e. m. d. e. i. q. e. t. c. a. a. n. a. t. i. g. u. r. r. a. t. p. o. n. d. e. t. e. r. e. s. p. o. n. d. e. t.
 p. r. o. p. r. i. a. m. u. i. r. t. u. t. e. m. d. e. i. q. e. t. c. a. a. n. a. t. i. g. u. r. r. a. t. p. o. n. d. e. t. e. r. e. s. p. o. n. d. e. t.

n^o in q^o divina voluntas rō simul et garrat: Pa
itelligit & voluntas divina ut a^o per rei p^o illud
& voluntas rō in^o p^o in^o directiva & impulsiva
Dei ad producendum s^z et ex se ac p^o se produ
tina hoc provide quando de^o p^o itelligit
& volitione ut ignis v^o existat ex se
De^o et in^o productivam qua ignis existat
hoc ipso q^o itelligit & vult de^o ut ignis existat
p^o hoc ut illam causā naturā ex se
causā in^o productivā qua ignis existat. Non
p^o aut de^o velle ut ignis existat p^o virtutes re
turalis causā solum sicut velle nō p^o ut voluntas
sua nō sit productiva eius q^o vult. Unde aliq^o
libe dicendum est nāq^o quamvis causam crea
tū hoc ipso q^o creata p^o talem eē ut nulli
effectū illis debeant nisi simul itelligat & vult
De^o eū eē atq^o adeo sic actualit^o effectivē ac in
mediate garrat. Deinde hac rōe probat: Non
nūq^o requir^o ad unāquamq^o rem p^oducendā quā ad
eam tuendam & conservandā s^z ex ipse natura
Dei eas propine tuentis & p^oservatis in fluxu ita
dependent ut s^z eo nec movitō p^ostere q^ont
p^o de^o s^z in fluxu dei propine & immediatē mōt

q^o hab^o ultimo.

Et efficitur. Maior est certa probatur Minor.
 Deo omnium rationum principio quod ubi per se
 essentiam & essentiam dicitur in se per se
 quod iudicium quod universa in se quod omnia
 conuenit & sequitur essentiam intinere beneficium illa
 quod sic illa per se potest in se quod in se
 quod quod ubi per se profundum non est & est factum
 quod ubi per se affectionem quod ubi creatio adueniunt.
 quod igitur Deo sustentat res in suo esse. Sed dicitur illa probatur.
 quod quod in se sustinet namque ita opus nam
 in se arte; Nam namque arte factum
 quod a nam; Namque non a Deo per creationem: Sed
 arte fabricata fuliunt in suo esse beneficium
 namque; Namque soliditate lapidum firmitate
 namque coagulatione calorem duntaxat
 quod tenet: quod de natura virtutis in se esse
 namque. Confirmat hoc in testimonio eius
 Deo S: Doctoribus paulo ante citati & to sup ac. Controversia de
 namque ad littera 112. Creatoris igitur potentia
 quod omnipotentis atque omnipotentis virtus ea fuisse
 quod est omni creaturae; quod virtus ab eis quod creata
 quod agendis si aliis cessaret simul & illam esse
 quod ret species omnis nam consideret. Namque si
 quod cum structura secundum fabricauerit quod esse dicit

atq; illo cessante & abscedente stat op; ei; ita
mūdy uel itū oculi stare poterit si ei dege,
Greg. Gregorius gimen sui subtraxerit. Illud autē à D. Grego-
rio Hom: in Ezek: 17. Sapiens hinc simul
ac sancti hinc traditū est de eadē divina
re mō gēnādo: sic ē atq; nōt ut extra sit: sic
curat ut peccatū penetret; sic p̄sudet ut p̄-
tet; sic portat ut p̄sident. Reliqui est
argūta in gēram posita dīsoluuntur. Hic p̄ respō-
deh p̄ Deum uniuersū ad efficiendū egrē respō-
sione diuersa: s̄d obiectionē dī Deū p̄-
cere totū effectū in suo gēre sicut & p̄ticularē
eādē eundē in suo quoq; ordine producit. Nō autē
ita totum quasi vixit sola s̄d adminiculo abīng
producat quō paulo dēg uerūdo effectū producit
et hoc respōsio factū bona est. Atq; tū nō
nō dī respōdent eadē eē actionē dei & eā
ēda dūm q̄a sūt unū & eundē finē proximū
ac intermū q̄ ē forma q̄ producit; tū q̄a
mū externū multiplicatū actionū quoq; mul-
tiplicitatem non infert adeōq; unā & eadē unū
nūmero plures s̄re p̄t sicut externos totales
et non subordinatos: sicut nāq; op; in gram
duorū amicorū effici p̄t ita ut nō minus

Respondet ad p̄-

ob alterum in qua pp utrumq simul fiat: hoc in
ita sese beat multo claris patet pro eandem actio
nem plures esse finet subordinatos quorum unus
ad alterum referat, ut cum qd pollicetur laa su
deat ut ipz mediaturibus honores qd seq proficit. Itaq licet
utraq causa in suo genere perfectio non habeat, pade
dem ratione utrius concurrat, & da simili d in suo gradu
e ordine sicut ratione, utq concurrat p huiusmodi modo
ing h' da pro subordinata q subordinatio efficit ut
ambae quasi unus agentis vim obtineant. Ad 2am Responsio ad 2am.
Respondio distinguendo. Concurrit dsi requit q sicut
mudq & sicut laa utrius auxilio no potest producere
omnes; q sunt virtutibus & virtute sicut p piam gener
co ordinem sui non potest producere nego. Reliqua
in eodem arguuntur addita pars momenti sunt ad oia
ista suo modo quorsu dsi requit. Ad 3am negat Responsio ad 3am
den' hoc suo quorsu imponet causis & d' necesse
tate; Na ab aeterno statuit in istis concurrere
comodate no de quierent non unigeniq. Cum n.
concurrit hie dsi in voluntate & intellectu divino con
sistat intelligit utiqz Deo & mult ut ipsis huius
voluntatis operes eo modo etiam d' q hie
sint quo no qstulata ee d'nt liberi utq om
nqz voluntate soluta. Ad 4am Responsio utramq
catu in suo genere & ordine immediate concurrere. Deo

in hinc sequi caeter sic quoniam effectus & dicitur
esse partialis: Nam ut caret. Ita p[er] se dicitur q[ue]r
art. 2. recte docet & nos sup[er] iudicium illud
taxat caeter partialis certum q[ue] in eodem caeter q[ue]re co
deniq[ue] ordine ad unam illig[er] q[ue]ris causam integram
dant q[ue]flunt ita ut sentia p[er]tinet ad a[li]a m
agendo; quo mo[do] non conuenit d[icit]ur & caeter r[ati]o.
Sunt t[ame]n d[icit]ur & ignis v[er]g[er] cum ad p[er]ducend[um] caeter
rem conuenit mo[do] quodam d[icit]ur totales caeter & q[ue]
dam modo partialis. Totales q[ue] utaq[ue] tot[um] esse
ut op[er]at[ur] r[ati]o n[on] m[er]it[um] se laborib[us] quib[us] partit
ut illat[ur] hoc illos producat, ut d[icit]ur: p[er]
tiales d[icit]ur. S[ed] quoniam modo q[ue] sentia s[ed] est
ra eo p[er] se influp[er] quem tunc adhibet eiusmodi
alorem producat: licet n[on] d[icit]ur eund[em] calorem
quem simul cu[m] igne p[er] se & solo p[er]t[ur] efficit
n[on] t[ame]n eund[em] efficit ualeat eo t[ame]n q[ue]ris q[ue] d[icit]ur
cu[m] igne op[er]at[ur] exister[et] s[ed] alio quoda[m] efficit
ciori q[ue] ignis influp[er] suppleat & conuenit.
Ad id q[ue] addit[ur] est respondet caeter r[ati]o p[er] q[ue]
aliquo mo[do] uocari instrum[en]ta quare ex eoru[m] m[er]it[um]
uolunt d[icit]ur op[er]at[ur]; si t[ame]n instrum[en]tu[m] proprie sumat
ut r[ati]o in ignis p[er]t[ur] plane conuenit: licet n[on]
caeter p[er] se illat[ur] tanq[ue]m p[er] inferiores d[icit]ur subord[er]at
agat

Quoniam dicitur q[ue]ris
sunt d[icit]ur caeter
t[ame]n

Quoniam partialis

in humanis actionibus ceterisque rebus naturalibus inserviat.
 Patet ex Aristotele 3° libro ethicorum capitulo 1° textu 29. & 31.
 & 11° Metaphysicorum c. 1. textu 36. & c. de 2° quod unumquodque per
 se ab illo cuius gratia fit cuiusmodi est finis.
 Et autem illud a quo aliquid per se pendet vere ac proprie
 illius causa est. Per hoc videtur quod actus gratia est finalis
 sicut dicitur per Aristotelem 1° 2° de generatione animalium
 non sicut in se ipso ut dicitur in 1° 2° de intentione per
 applicandum ea bene quod tunc fine dicitur dicitur generantur.

Quid sit finis

Quaestio 1^a

videtur per 1° 2° finis multiplex est ut videtur et est in probat per 1° 2°
 ubi notatur quod finis multipliciter dicitur per
 modo non animadvertenda est illa divisio quae est per
 in 2° de actibus c. 1. & 2° de intentione c. 22. & in 1° 2°
 philosophis qua dividitur in finem cuius & in finem
 finis cuius dicitur id cuius consequenti causa per se
 fit fine id sit res aliqua quae per actionem fiat
 fine usque & finitio rei etc. finis cuius dicitur id
 in cuius gratiam aliquid fit quod non est quod egrotat est
 finis curatio; et ut Aristoteles ait 2° de philosophia
 c. 2. omnia quae ante fiunt sunt gratia rei. Tales sunt
 fines hoc interest quod finis cuius sit dicitur in aliquo

2° de intentione c. 22
 1° 2° de generatione animalium

finem cui; finis autem cui ex se sua non necesse di-
 gni ut intelligatur nisi alium finem. V.g. Sani sub quo est finis cuius
 hec de se intelligitur nisi agros in eis in gratiam illius et eadem as-
 picienda laboribus; at ipse agros forsitan se ad
 dirigat in alium finem si eorum finem cui forsitan prima
 amore se se diligat. Amor finis pro-
 prius est amor concupiscentia amor possessionis est
 amor amicitie aut quasi amicitie ad quem
 dirigat amor concupiscentia. Non cum ubique si
 nam isto in gratia conveniat finis sed illa communis
 qua parsim ab arte notat uti gratia cuius aliquid fit
 dubitatur tunc ab alio non inveniuntur finis finis cuius
 finis finis dicitur quodam ut iam dictum est
 et eorum Medij tunc se dirigat in finem cui.
 tunc si quod ea quod parsim et sine scribit artes
 attendit considerabit iudicabit forsitan illius finis
 uti finem cuius qua finem cui esse dicenda finis
 finis; ut cum ait finem esse se intentionem ubi
 in executione forma introducenda esse finis in
 tenent ab agente nunc in omnino loco pauli an
 talo. Cum n. dixerit quod arte finis esse gratia
 non modo subdit injungit. Et nos quodammodo
 finis quasi non auderet finem cui appellare
 finis finis. Dicendum tunc ois est utriusque generis

Verba hic non est
 nisi finis dicitur.

in finibus simpliciter numerari potest in utroque illorum
sit id quia cum agentis operatur. Nec refert quod
si finis cum dirigatur in finem cuius est subiectus
dicitur isto non modo efficienter causa subordinata
superioribus et tunc simpliciter causa ut solus ut homo &
dicatur hoc tunc instrumenta quorum dicitur potest et
dicitur efficientia simpliciter. Negatur hoc ut hinc
non attribuitur simpliciter in modo finibus vel ipsi
quos exercent; Non autem instrumentis quibus
ea quae instrumentis sunt ab instrumentis finibus
ac principaliter fieri dicantur cum potest dicitur
instrumenta fieri. Quod autem dicitur autem esse ut
quodammodo finis omnium quae arte sunt ita est
accipiendum Verbum (quodammodo) ut apparet
finibus tunc non imminuat sed alium finem non
afferat quia ibidem loci attulerat; prout
ac si diceret: sunt quippe et nos finis eorum
quae arte sunt sed alio quodam modo ut finis
cuius quae alius est finis tunc a fine cum de quo
paulo ante fuerat locutus. Hinc explicatio
manifesti signum est id quod statim simpliciter et si
ad hoc subicitur dicitur esse finis a se respectu
in quibusdam de potentia in scriptis libris traditur.

obicitur.

soluitur.

Quomodo verbum
quodammodo in
libro sit traditur.

78
tm quatenus si: apprehendit eē qd quoniam n
ant ut est id pp q alia finit licet alioq
revera alia finit ipfio qua: qd qd fit et debet
Ecc talis eē utr finem dno fine n sua qd
tate rōiq forte includere hoc ut ipfio qua
aliud fieri alia finit sp qua rōe si consp
& cognoscit non qd ipfio aut cognoscit forte
p tm maatu. Verumtū opp non est ut finis
ut maatu ut forte cognoscit ab ipso mediato ager
pp fine p sufficit ut cognoscit ut ab ipso ut ab ipso
quopiam a quo ad agendū impellit cogitatur ut ipfio
stut. Neg et opp eē ut .i. pp q aliud ut una
finit revera fit om de eā sua tale pp q cetera
merito fieri debeant .i. sufficit ut ut eade sit
ut cuiusmodi eē in dicit: sic vera qd nō ut
proprie finis eē illig q pp illam studys navat eē
mofynab largit de: ex qd qd talis dno qd
folet. Finis eē ut ut obijit appetitum sine rōe
sine scriptio sine proprie sine impie dicitur
qua dicit quodam & comenens sine revera
talit fit illa res sine tm talit apparet ita
eig qsequendi qd agens opch.

Alia de fine

79

Notandum eē qd pterea una rōe qd nō tm finem sed
tudinem. Notandum ad finem qua qd pterea dicitur fieri
aliud qsequendum p quālibet aliam qua sufficit

ut necesse est referri; It. et eundem
 habitudines naturae & multipliciter ea media referuntur
 ad alium ad alium ut sequendum s. et ut conservandi
 manifestandi ornandi recipiendi conservandi &c.
 sic Medicus q. eos sano tuenda sanitatis causa adsi-
 bet Medicamenta media illa ad conservand. ad con-
 servand. refert: sic reg. producit ex nihilo res
 creatas ad manifestand. bonitatis s. sua virtus
 illa sua retinet & sic d. ceteris. Ad epho
 notanda s. varia sunt divisiones: dividit
 ut in di. fine generis q. e. forma p. generis, si ducta e.
 finem generis q. e. spatio aug. gra. unig. q. e.
 q. divisio colligitur ex feto 10 d. generis cap. 2.
 ex: 53. et hoc e. de phys. ex. 70. Dividit
 ut in di. finis in mediu. q. ad aliu. ordinat. & ultiu.
 m. q. non e. alterius gra. ut finit. ut reg. ut in
 certo genere ut finis physica v. g. de colorum sci-
 entiam de: Est et finis virtus que spectat rati-
 onem uniuersalem p. et p. particularibus q. consistit in
 ratione particularis in quibus agentibus. Tandem dividit
 in totalem & partialem si finis ad aqualem
 e. inaequalem in finis p. se & p. alios in rati-
 onem & supra rationem in bonum & malum in uerum & falsu.
 um &c.

Varie finis dicitur
 aut.

Quomodo Finis causet

Quaestio 2da.

Qua sit finis causaliter no' quomodo ut ambrosius
sed ex ipsa superior q' hinc dicitur finis ratione q'
hic est finis causaliter ut e' proprie & distincta

In quo efficitur finis
causaliter
Quomodo finis dicitur
agenti moventi

causa in eo consistere ut sit in eius gratia
finit: hoc autem fieri nequit nisi finis moveatur
ad agendum moveatur nunc non nolu' proprie sed nolu' au'
ris & teleologia q' est metaphysica. Et recte dicitur
vere dicitur finis: ut n. ad operis causa efficiendi

finis vere dicitur moventi

sequi effectus ita proportione quadam ad appetitum
rem finis sequi in efficiente appetitu & cogita'
tionis eiusdem & consequent' est appetitus moderatus
q' ob finem ille comparatur: Quia rem hoc ex parte

Declarat exemplo.

Indicare demonstrant comitibus: ex q' art. 2. q' 1.
mentale v.g. p' omnia certum peculiaris q' dicitur
tab rae animalis gestanea & accommodata; q' nolu'
aliud est qua' primam + qualitatem p' nolu'. Sic
sequi rae quoniam seu bonitatis finis. per
sane subordina' rae appetitibus; ideo n. unig' q'
peh' q' boni seu quoniam est. Tandem dicitur
rati finis qua' sunt ad media & ad ea qua'
ipsi gratia finis referunt. Quia proprie loquendo
finis no' exigit suum appetitum ut sui vel

mediocris; ipsa x efficiens caa fine appenderent
 boni & digni qd piaz cuius gra alia sunt effectus
 exultat et sese ad cupiditate, finis et mediocritatem:
 Finis no solu gferat ad hoc obiectum unde propri
 am actum puausum illig amens erga finem
 media no est si fine h in efficiente.

Dubium qd positae finis pp illa motione amoris Dubium
 na efficientis caa afficit seu exultat efficiens
 magis dici. Sedel proprie no poe t q a motu solutio.
 imo no e motu p piaz que solu efficiens h
 imo no e motu p piaz que solu efficiens h
 imo no e motu p piaz que solu efficiens h

Quia no fa ab auaro in eig aco appetitu exultare de
 uo q occasione auaro edeunt ut offendet
 effectum actu illum uoluntatis q appetitu appd
 ah eliceret.

Imo Dubium est istare obiectum seu translatio Dubium
 ratio ad essentiam finis ut caa est piazat Sedel Solutio.
 perlat. si dicit mouere est effectus finis q non
 perlat ad eig epium. Sedeo negando finis na
 mouere obiectum ut appetibile e caa finis si
 ut mouere obiectum ut imitabile e caa caa
 p exemplis. Hinc et qd de uoluntate i therio piaz obiectum.

Solutio.

obviantis appetitui ipsi fine antecedere notione
illam causam fixam qd finis causalitatem in eadem
notione qd finis non dicitur. Sed et iterum
voluntati quae appetendum proponere nisi alia
alio quodam precedente fine casualitate moveatur.
In primis non opponitur propria obiecti sui ut in
dubio ad illud perficiendum qd precepto in illa
bona & convenienti sit eandem dubio finis rationis
sive potest sine postea sui obiectum voluntatis

Alia obiectio.

impio sine aliunde notione percipiat. Si denique
obvians ex hinc qd finem non est causa propria
in se caret notione & actione physica sed
modo metaphorica. Quia finem non in se
dicitur causam physicam est qd agentia physica in se
propria illa finis notione impulsu speculati & opo-
tates physicas ob finem aliquem producant.

Solutio.

Porro cum qd finem movere efficiantur finis proprie ut
sit actu dum movet quodammodo sedum quam esse
non moveat cum finem esse reale qd extra notione
bitum est finis an finem esse intentionale qd finem
forma intelligibilem qua actu efficiantur; denique ante
actu sit intentionale est in mente artificis. Quod
cum secula coram finem movere efficiantur finem esse
ale qd ut habet ut habebit ut hinc per ut habet

Quaestio

Quaestio

Responsio

Responsio
poe indicat. Sed per finis finem illud esse causat

forte cuius sequendi gratia efficiens movet & operatur per efficiens
 movens in movens ut agere quod est reale; quia intentionale
 iam habet quod finis causat secundum esse reale. Denique
 illud esse causat finem quod cum non agere movetur
 sed dicitur laborare: sed frustra dicitur laborare
 cum non agere movetur secundum esse reale quod est
 secundum illud esse causat finem secundum quod est illud de
 per se & quo presente cessat actus quod agens
 appetitum explet de in cuius possessione agens cessat
 de in per se efficiens quod est esse reale quod finis
 causat secundum esse reale. Est autem esse intentionale
 quod negat finem causare in sensu ut cognoscere
 actus agentibus in quibus finis non causat.
 in nullo modo finis movet agens nisi per hoc quod
 esse intentionale ut in ipso agente per finem, ut in alio
 agente ad finem dirigit quod addo per ut sensu care
 per quod licet esse intentionale finis non habeat illud
 quod tales res ad finem suos dirigit semper eam
 utitur et illud esse intentionale.
 et obsequit non est in per causare per finem actus ut in
 it est non ens quod non per causare Respondetur non est
 actuale non per causare nego; non ens quod non actu
 est nec esse per ut remota ut indices agentibus non
 per causare concedo sed non est in modo non ens nega
 quod est finem. Unde quod non est ens actu
 existens itaque per ita et id est quod non est actu

obicitur - da

existens mouere potest ut appetibile. obicitur etiam si
fit ut esse reale finis non sequatur in operibus agentis
et saltem tunc agens mouetur secundum esse intentionale
reale finis. Quod autem per se videtur. Vnde sapienter

Solutio

et adhibet medicina motus appetitive sanctitatis
quod magis actu sequebatur. Quod et in hoc casu agens
mouetur secundum esse reale finis quod et si actu non
fit nec futurum sit potest tamen esse sine existere
Non enim illa solum quae actu existunt sunt entia
realia sed et quae prohibita cum possint intelligi. Et
ita realia quae bona in eis bene conuertuntur sunt
bona et appetitum in agens mouere potest in bonum

obicitur - da

fit obicitur appetitus et potest subire rationem finis. De
his sapienter sic fit ut agens mouetur a re quae
simpliter est impossibile et saltem tunc finis causat potest
esse intentionale. Quod magis fieri potest ut agens
mouetur ab aliquo quod appetitum est impossibile, quia magis
subtile ut non sit ratio subtile ita nec sit ratio
consequentem nec rationem finis accipere igitur est ut esse
impossible si quo modo agens mutare debeat in
prohibitum aliqua ratione eo modo quo malum in
dit formam boni ut a voluntate appetitum. Vnde
et quod appetit quod sperant quod nec est nec erit nec nec
esse potest illud non appetit forte ut tale sit in malum

Solutio

hoc est, ut qd' reuera tale, appetit e' illud forte ut
 possibile atq' adeo reuera impossibile secundum apprehensione
 ipse e' possibile. Quia 3° nihil actu caat nisi obiecta 3ta
 actu sit alioq' nō caat realem e' effectū reale nō
 et alio realit: s; finit secundum esse reale ut hinc
 non existit q'. hoc argum' est si in superiori se fecit solutio
 conueniat eiq' in solutio a superiori quique modo
 uerba rem hanc paulo clariorem reddet hanc
 negando maiore: & licet alio caa nunq' nisi in
 actu existant actu causent hoc in finit finale
 caa attribui nō debet unq' nō est q' sola caa
 finalit ut ex defectata met' causet: tm' n. abopt
 rei defectata dum defectat respugnet nō esse ut
 obiq' repugnare uideat esse gradum desiderium
 eorum q' nondum hinc unq' quib' ut nō p'ca
 cum ee possint nondum sit. Itaq' nōc mouent pro
 p'ca & metaphisic fin' nōc uei efficiend' & obiectualli
 iōb hoc e' discrimine q' nihil p'cipue mouet sit nisi sit
 actu in reum caa saltem p' nōc nōc a hinc unq' nōc
 uentū agit: Ut aut' metaphisice moueat salit est hinc
 ut sit actu applexum ab agente aliquo creato; isto n.
 nōc deducit caa agent' e' statū intendenti potia ad
 statum intendenti actum: Verū ipsum esse reale q'
 intendit e' nōc mouendi; conuolū aut' illy e' g' d'itio su
 ua nōc mouet ut dicitur est. Obiectū nōc effectū nōc
 est caa s; finit secundum esse reale e' effectū q' nōc est

Discriminatio
 p'cipue hinc
 metaphisice hinc

...arbores numerata & q̄ in media exphate foruntur;
 ...a finis cetera. Hoc int. mte salsū patet q̄ res q̄ finis
 ...ominat nota cāa finalis proprio modo et uolunta
 ... ad amore & q̄ supradictum q̄ est prioris q̄oris
 ... ille quos est uery effectū cāa finalis. por
 ... ga in illo amore nist somitas & quementia q̄
 ... uoluntatē effectū ad se p̄trahat eo modo quo finis mo
 ... uere ac p̄trahere solet.

capit 8 uum.

In quo cap. stater & phicoa controuersam ad p̄sentia
 ... tam parū facientes p̄p̄nt udy utrumne p̄ si
 ... Deinde quam sit uo neutatū in udy
 ... cum res naturaliter necia sint atq̄ oculi hoc
 ... formati q̄ pedes uenter & cetera animalis u. q̄
 ... taly ordine q̄structa an id p̄e
 ... ueniat a nāa an u. ab aliquo fine. Affirmatem
 ... q̄ hōmō p̄tem sū udy geludū stator /^a. Curatio
 ... casu ut fortuna sunt res p̄ nec p̄terūq̄ sunt: at
 ... res naturaliter p̄ aut frequat taler enemunt q̄ res
 ... naturaliter a casu non sunt q̄. It p̄ finem q̄ nāa,
 ... su nō p̄ p̄ finem sunt. 2^a Ars aut p̄ p̄t
 ... nāa aut ipsa imitat. Sed ars p̄ finem opale
 ... & nāa. 3^a Non q̄tingeret error in arte nisi
 ... ars p̄ finem ageret q̄ et in nāa p̄tm sū error
 ... nullū q̄tingeret nisi finem nāa intenderet. 3^a ta

tam in arte quā in natura contingunt errores. s. quod
 in arte patet Medicis. n. in potentia n. convenientia seu
 nō comodo tunc medicinae fessit. Quod in natura
 patet ex monstris. Hinc tandem fuit sententia
 sententia fessit coarguit sese omnia oculis ultro respiciens
 natura pulchritudo decoris mirabilis quae res nō diffimilis
 in se ggerens varietas sic coartat ut eundem
 affe. aliumq. fimb. fessit coartare nō potest utiq.
 q. art. 1. Docent conimbr. Neq. n. varietate
 convenientia de ggerens aliqua inconstatōem patit;
 neq. in tanta naturam varietate stabili est aut
 utinam ggerens in res physica in aliquid esse bonū
 q. fimb. res obtinere optet univēsa coartat.
 Est aut. hoc bonū natura ggerens ordō; cuius appe
 titio & studium nō solentiam potentiorū p. tunc in
 do coartat; n. inferiorū inconstatōes acuit contra
 riorū impetū refecit. Ac deniq. sic univēsa
 temperem & moderatōem vocat ut nō tam in se
 diffidit diffidere quā in coe factū & amicitia
 sic videant.

vide conimbr.

Quaestio 3ta

Contiaes quaedam et fixe licet solita

^{in dicto}
^{in dicto}
^{in dicto}
 Primum dicitur fessit a fessit fixam et acaz. acaz. omnia q.
 sic manifeste declarah. q. efficiens nūq. agit nisi
 Declarah. aliumq. q. nōcē opt ut fimb. sit a quo n.

consequendi finis a se ipsis & ad se ipsis. po
 stquam etiam e multa n. p se no amarent qm auct
 ta q ferunt ad finem: sic amara potio accepta & qua
 bilis est pp sanitatem: sicut enim ee debeat mura
 ra mediorum qz modis de qz ordo spectata ex pte
 quam n. medicamentum quantum illig quo tpe
 habet ee debeat attendit ex sanitate. Licet n. m
 dia nequam ac mesura a fine de sumat finis
 ipse modum non hnt ut recte aperit Arist 1o pte
 6. Nam sanitas ab ipse no de mesura ex pte
 medicamenti eatens tm quatenus ut sanitate gra
 curat.

NB.

3m dictum

3tio: in fine ee pinnua intentione ultimam ex pte
 generatione: Unde hnt illud q e m in causando e ul
 mi in efendo: qm hnt ita se accipienda tang
 p pte ee uera: neq. n. siml p caat & uol
 anteq. pt uita ut falet si qz domu iam facta
 appetat ut sanitatem iaxi parte qferuare pnt.
 Unde nata e ita quoz dimisio qua finis diu
 duat in eos q opationi pcepunt in quoz e pte
 one agentia minime tendunt qz eam oo caa, op
 ut eis conungi aut asfrimulari possint; quo pacto di
 e finis non solum creatura intellectualis q ipse pte
 pt, s; et talis raa q pte dicitur diuini e pte
 suo modo affectat. et in fine q agentia uolunt

Quo modo hoc dicitur fit in
 intelligibili.

Finis dimisio.

4to igitur. ostendit. qd e' ca' p se i' quo effectus p se &
principalit' pendet h' effectus et p se & primita
h' pendet a tali fine q' raa' sua & futu' con-
suetudinem no' est aptus ut alia ad q'su' referri debeant q' et
ille finis est ca' p se ad principalit'.

5to dicitur. Sicut dicunt Solummodo agentia intellectiva p dita p p'ic loque-
do agere p finem; omnia u' & seip' carentia p'ic
agi qua' agere p finem; hoc n. supra no' dicitur
ad finem p' dicitur a Deo & intelligentis probat in:

probat. Illud proprie loquendo agit p finem q' fine & media
in illa ordinata cognoscit: at sola intellectiva p'ic fi-
nem & media forte cognoscit: q' illa sola proprie

probat Minor. agunt p finem. probat Minor cognoscere fine
forte e' cognoscere illum tanq' sibi convenienter
& p' talia media p'ic augu'; cognoscunt
media forte e' cognoscere illa quatenus ordinata
& ducunt ad talem finem psequendum: at sola
intellectiva sic cognoscunt finem & media q' sola illa
finem & media forte cognoscunt: omnia u' magis
in cognoscunt finem & media q' in appetentia
illam rem q' est finis ac sibi convenienter p'ic
illam ^{non} procurantiam p' talia ut talia media:
tm' n. nati & terminare postq' appetentia
q' est finis ut qd sibi convenienter appetunt rem
q' est medium tanq' aliquid sibi convenienter non
ut qd h' ordinem ad finem. Insuper illa vero

no manibus eodem cognoscunt modica & sine in ea nullo modo apprehendant. Contra hoc deum obijci: In dem obiectio
 toum operationibus multa & admodum manifesta rōn in di
 ad rōmā; q̄ nō oīs p̄rog rōn epp̄ia sunt q̄ sine
 nō h̄ manibus s̄ forte quoq̄ cognoscunt. H̄nd probat
 eḡ multa q̄uatione qua int̄ se uti cōp̄uerunt
 aues n̄pe q̄ sibi cōp̄iunt ac inuicem respondent.
 Dem̄ q̄a in eis multa ebeant instutum insignia Āaob̄tōnes
 ut in leonibz magnanimitatē in canibz amorē, in
 eleph̄antibz prudentia et: p̄terea q̄a eom̄ rōnula
 tanto ingenio & artificio sua opa moliant ut non
 nisi ex artis regula ad eoz rōn officere uideantur.
 Dem̄ q̄a sapienter bruta res futurab p̄sa p̄re.
 h̄nd p̄t̄ rōn p̄nt acuzq̄ mutabz flumibz & tempestatē na
 turali certitudine p̄am̄tiant. Sed responder̄ Responder̄ p̄
 bruta nihil p̄rog n̄r n̄pe: q̄a h̄nd p̄rog
 eoz ab illi ebeantibz non distingui. Dem̄
 ipsa quoq̄ s̄nt loies agendi libertate p̄dita eē
 falsum eē inde p̄t̄ colligunt; q̄ s̄nt bruta B.
 p̄rog nichilō q̄dam p̄antibz in h̄ quā sequit̄:
 Ser̄. a. uulpes subdola s̄nt; ser̄ aranea ingenio
 sa & infidiatior; ser̄ gues circumsp̄ctā; ser̄ lepo
 res p̄antibz; ser̄ lupi p̄dator; ser̄ apes in du
 stia; ser̄ formica p̄mida. Atq̄ ita h̄nd p̄e
 cied ex mutua p̄p̄ensione certum s̄nt opandi
 modū à quo non descedunt. Atq̄ ad sua opa certa

auonodent. Veru^o in quora^o isti burloru^o n^ostin
 Ag q^o listat conho uerum e^o apud p^otes vide huc
 et col. 2. p^o 12. cum quo d^o d^o n^ostin
 eum illum xox e^o aliud q^ona facultatem qua^o
 dam quas qua sibi quom^o entia ut d^o d^o n^ostin
 p^otes q^ona q^ona facultat^o de phantasia, q^ona
 ut imaginatio qua b^onta fa^o nullo d^o d^o n^ostin
 ratiocinio s^o p^otes q^ona d^o d^o n^ostin quid
 n^ostin sibi sit q^ona n^ostin e^o n^ostin.

Vide - col.

Sto d^o d^o n^ostin Deum no^o p^otes p^otes n^ostin forma^o n^ostin
 est q^ona n^ostin e^o forma ut sit ca^o includant n^ostin
 rem q^ona Deo p^otes abest: p^otes aut Deum sup^o
 h^ore ca^o efficientem in sit xox omniu^o p^otes
 ator: exemplare in sit exemplaris forma omniu^o
 onales cum ad ipsum tang^o ad fine^o ultim^o o^o
 referant: Vide non n^ostin d^o d^o n^ostin e^o d^o d^o n^ostin p^otes.
 Magna & alijs - tricausalis. Hinc ille p^otes
 d^o d^o n^ostin Deo sit in ca^o 2da p^otes se solo fa^o ca^o
 2da tm^o itligenda e^o et ca^o efficienti & finali:
 xox aserunt p^otes o^o effect^o minimi labore
 duas causas ut^o efficientem cum nihil e^o se fiat
 e^o firem in nihil frustra fiat saltem respectu
 ar^o v^otes. p^otes d^o d^o n^ostin q^ona explicat^o n^ostin
 coland^o est h^ore omniu^o & ca^orum con^o n^ostin
 ita p^otes sit ut ubiq^o resp^o finib^o efficienti
 resp^o et n^ostin e^o forma; q^ona q^ona duo h^ore

Septim^o d^o d^o n^ostin

Deo d^o d^o n^ostin p^otes n^ostin forma^o p^otes

Septim^o d^o d^o n^ostin

Quom^o d^o d^o n^ostin sit itligendum.

quodlibet quatuor partita causarum varietas generat.

Quo dicitur Aristoteles Efficiens & finis esse sibi mutuo quantum ad hoc.

aut ob idem finem indicat. Et quo dicitur illi

2ab: 2do d nobis d mouet eis qd tota caetera

anc et Magna: de efficiens agit pp finem;

Non ois effectus de cauz finalium h' illa h'

alterius gra efficit V.g. Motus mang q' efficit

ob aia pp sumit hinc ubi: Illi u' n'gt 2ab: q' pp

le expectat cauz finalium nullam tunc ut conle

tas q' pp se expectat ab amica. Veru' hoc d' ab

omnibus q' de p' dicitur auctor scribit no usq' ad o

dati uera. Nam efficiens se agit pp finem ut

se facit: q' et ois effectus ab ipso producit

finem. Ans no hinc e' ex artho q' sequa p' b:

quia q' ois effectus ab efficiente producit e' ordi

abilis atq' referibit in finem nullum sine bo

o sine malu'. Deinde posito et b' inposito q'

quis effectus ab efficiente producit referi con

tinari no' pot' in aliu' finem; h' ille ipse esse

q' alia r'oe q' dicitur e' et finis. q' bonu' q' p'ia

due bonu' sine fuerit: q' aptum q' effectibus

coneat atq' ab eodem expectat. Sic contemplatio

finis seu aia finalis aia quatenus ea' nece' habeat cauz finalis.

aptona ad sui amice alluit. q' et contemplatio

cauz finalium: Nam h' r'oe cauz finalis

Reijuh 2ab:

Obiectio

& ee caatuz a caa finali no' effeunt. Si deat
eam taru modo ee caa finali q' post ee mediu' domi
pau' q' g'emplatuz, & q' no' poe ee mediu' d'at
pau' respectu aia q'.

Solutio.

Ituc hui' caa' finali' ee mediu' m' d'onstru' cu' m'it'
ip'it' & efficien' effectuz aliq' d' d'ignu' q' q'at' fine
g' sequen' d'ignu' tanq' mediu' m' d'onstru' q' q'at'
Ag' p' caa' finale' d'onstru' & efficien' q' q'at'
ut m' d'onstru' ut cum eodem zab. m' 2' post.
d'onstru' Hinc q' d' maior o' caa' finali' q'
ee mediu' d'onstru' neganda ut' singl' & p' d'
loquendo.

Caput Novum.

Hoc ultimo cap. solut' altera' q' p'one' sup'iori cap. p'
positam ut' q'uo' res p'p'ice sint recia' p'
cessitate' sic 2' p'icem ponit' quar' altera' q' p'
p'icem d'icla' ut' solem oriri. Altera' ex sup'p'
tione' ut' equu' h'c' abas si uolare poit' sic m' d'ign'
naatib' necum' est m' d'ignu' corrumpi quoniam
e' factu' ex ma' & an' h'ic' & recia' e' an' h'ic'
h'ic' oculos d'ignu' e' singl' recia' secundu'
ex sup'p' h'ic' ut' q' d'ebat' m' d'ignu'.

Duplex d'ignu' d'icla'
= Sa.

igitur scilicet unius veritatis, res naturae scilicet non dicitur Quasi. 99
 unius veritatis scilicet licet necesse antea dicitur deus autem
 res naturae simpliciter et ex parte materiae an non ex
 veritate suppositionibus et ex parte finis sic scilicet debet
 et dividere utrum. Consequenter si videtur scilicet
 et non dicitur licet naturalem quidem esse a materia in materia
 et aliter dicitur ad hunc finem naturalem a fine; quod aliter scilicet
 videtur utrumque. Naturam est a materia vero vero naturalem
 a fine; Ut dicitur quidem talis est quod a ta-
 lem ut materiae tamen ad hunc talem ut materiae quod
 ad hunc finem est ad hunc occultandum et de
 videtur a materiae exterioribus: scilicet scilicet scilicet
 dura quod ex ferro est ferrea tamen est a fine
 ad fundendum est ordinata. Porro naturam
 utrumque ad physicum spectat magis ut res,
 scilicet scilicet quod materiae probatur quod ad hunc causam
 naturalem in materia forma est de finibus: Summam
 scilicet scilicet. dicitur forma; si forma est est
 ad materiae utrumque lapides ligna in non tamen contra finem,
 quod scilicet scilicet a negatione conclusionibus ad principium negationem
 proceditur: scilicet scilicet non erit nisi ferrea sit; et si ipsa
 est ferrea erit; non tamen si ferrea est ipsa est. De Non De Non scilicet vi
 scilicet placet vobis quod quod ac scilicet docet tot. de totum.
 2do phys. q. 13.

Responsio.